

Kiinnostaako metsurin ammatti nuoria?

Opinnäytetyö

**Arja Pitkänen
Leeni Mönkkönen**

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Hyväksytty ____.

Koulutusala: Luonnonvara-ala	
Koulutusohjelma: Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma	Suuntautumisvaihtoehto:
Työntekijä/tekijät: Arja Pitkänen ja Leeni Mönkkönen	
Työn nimi: Kiinnostaako metsurin ammatti nuoria?	
Päiväys: 25.3.2008	Sivumäärä/liitteet: 48 + 13
Ohjaaja/ohjaajat: Timo Hartikainen, Pirjo Suhonen ja Ari Ruotsalainen	
Toimeksiantaja: Kiuruveden Metsänhoitoyhdistys, Ari Ruotsalainen	
Tiivistelmä: <p>Suurin osa metsureista on yli 50-vuotiaita, jotka jäävät eläkkeelle kymmenen vuoden sisällä. Nuoria tarvitaan alalle lisää, mutta he eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista. Tuotoksena opinnäytetyötä on kirjallista materiaalia Nuori ja lupaava – hankkeelle. Hankeen avulla yritetään vaikuttaa nuorten asenteisiin, mielikuviin ja tietoon yleisesti maaseutuammateista.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää keinoja, joilla nuoret saataisiin kiinnostumaan metsurin ammatista ja miten kiinnostusta voitaisiin lisätä. Tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat metsänomistajaliitto Järvi-Suomi ry:n metsänhoitoyhdistysten toiminnanjohtajat, yhdeksännen luokan oppilaat ja metsäalan toimihenkilöt, ammatinvalinnan parissa työskentelevät ihmiset. Aineistoa kerättiin kyselyn, teemahaastattelun ja ryhmäistunnon avulla. Aineistoa käsiteltiin laadullisen tutkimuksen sisällön analyysin avulla.</p> <p>Teemahaastattelun mukaan nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista ja että heidän kiinnostumistaan voisi lisätä tuomalla ammattia enemmän esille. Ryhmäistunto osoitti, että metsurin palkkusta, työn ympärivuotisuutta, markkinointia ja koulutusta tulisi parantaa, jotta nuoret kiinnostuisivat alasta. Metsäalan opintoja pitäisi saada jo ala-asteen opintosuunnitelmaan. Ratkaisut ovat toteutettavissa käytännössä, mutta ne vaativat monien eri tahojen yhteistyötä. Osaa parannusehdotuksista ollaan toteuttamassa tällä hetkellä.</p>	
Avainsanat: Metsuri, nuoret, koulutus, ammatinvalinta, vaikuttaminen	
Luottamuksellisuus: julkinen	

Field of study: Agriculture and rural industries	
Degree Programme: Bachelor of Natural Resources	Option:
Author(s): Arja Pitkänen and Leeni Mönkkönen	
Title of Thesis: Is youth interested in forest work as profession?	
Date: 25.3.2008	Pages/appendices: 48+13
Supervisor(s): Timo Hartikainen, Pirjo Suhonen and Ari Ruotsalainen	
Project/Partners: Forest Management Association of Kiuruvesi	
Abstract: <p>Majority of forest workers are older than 50 years, which means that many of them will retire during the next ten years. More young workers would be needed in the field, but the young generation is not interested in this career. The Thesis was linked with a larger project called "The young and promising, stay in the countryside" (Nuori ja lupaava maaseudulle). One of the outcomes of the Thesis was to support further development of that project, which aims at improving young persons' views, ideas and knowledge of rural professions.</p> <p>The purpose of the Thesis was to find out ways to get young people interested in lumberjack career and how the interest could be strengthened. The study was qualitative of nature. The material was collected from the Executive Directors of the Regional Forest Owners Union Lake-Finland forestry societies, pupils of a comprehensive school, practical forest work experts and people working with choice of a career. The material was collected with a questionnaire and a thematic interview. The material was processed through an analysis of content method.</p> <p>According to the thematic interviews, young people are not interested in a lumberjack career and their interest could be strengthened by bringing the career more out in the public. Group sessions proved that the salary of lumberjack, year-round work, marketing and education should be improved in order to get youth interest in the career. Forestry studies should be added already to the curriculum of the comprehensive school. Solutions can be executed in practice, but they require collaboration between many different directions. As a result of this work, some initiatives have already been taken, e.g. a video about a lumberjack.</p>	
Keywords: lumberjack, youth, education, choice of a career, influencing	
Confidentiality: public	

1 JOHDANTO.....	6
1.1 Opinnäytetyön aihe ja tarkoitus	6
1.2 Tausta.....	6
1.3 Yhteistyökumppanit	8
1.4 Työn tavoite	9
2 TIETOPERUSTA	10
2.1 Metsätyön muutos	10
2.2 Työvoiman kysyntä ja tarjonta.....	12
2.3 Nuorten ammatinvalinta	15
2.4 Valintoihin vaikuttaminen	16
2.5 Opinnäytetyön viitekehys	17
3 MENETELMIEN KUVAUS.....	19
3.1 Menetelmävalinnat ja niiden perustelu.....	19
3.2 Kysely	20
3.3 Teemahaastattelu	21
3.4 Ryhmäistunto	22
4 TOTEUTUS.....	24
4.1 Aineiston kerääminen	24
4.2 Kysely	24
4.3 Haastattelu.....	25
4.4 Istunto	26
4.5 Aineiston käsittely	29
5 TULOKSET.....	30
5.1 Kysely	30
5.2 Teemahaastattelu	33
5.3 Istunto	38
5.4 Tulosten yhteenveto ja hyödyntäminen.....	40

5.5 Tutkimuksen luotettavuus.....	41
6 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	42
LIITTEET.....	49
LIITE 1 Metsäyöntekijöiden lukumäärät ja työsuhteiden määrä työlajeittain 1994 - 2007	49
LIITE 2 Metsäyöntekijöiden keskimääräiset päivä- ja tuntiansiot 1985–2005.....	50
LIITE 3 Kysely	52
LIITE 4 Teemahaastattelun lupalappu	55
LIITE 5 Teemahaastattelun runko 9-luokan oppilaille	56
LIITE 6 Kutsu.....	58
LIITE 7 Istunto	59
LIITE 8 Lehtiartikkeli	61

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön aihe ja tarkoitus

Opinnäytetyön aiheena on nuorten kiinnostus metsuriksi. Työn tarkoituksena on saada nuoret kiinnostumaan metsurin ammatista. Tällä hetkellä metsänhoitoyhdistyksissä työskentelee 600 vakinaisesti palkattua metsuria ja yli tuhat kausiluontoisesti palkattua metsuria. (Metsurin töitä olisi tarjolla sadoille nuorille 2007.)

1.2 Tausta

Metsuri on henkilö, joka toimii yksityisyrittäjänä, metsäteollisuudessa tai urakoitsijana. Työllistäjinä toimivat esimerkiksi metsänhoitoyhdistykset, metsäkeskukset sekä Metsähallitus. Metsuri tekee töikseen hakkuita, metsän viljelyä, taimikonhoitoa ja metsänparannustöitä. Työtehtävät vaihtelevat työaikojen ja kohteiden mukaan. Työ edellyttää itsenäistä työskentelyä ja metsäluonnon tuntemusta sekä hyvää kuntoa. Metsureista suurin osa tekee töitä urakkapalkalla. Urakkapalkkauksessa yli 40-vuotiaille metsureille maksetaan ansiontasausta. Työoloista riippuen maksetaan olosuhteellisia. Metsurin koulutukseen kuuluu toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa suoritettava metsäalan perustutkinto. Sen voi suorittaa oppisopimuskoulutuksella tai näyttötutkintona. (Metsuri 2006.)

Metsätalouden koulutusohjelmaa järjestetään:

- Forssa, Forssan ammatti-instituutti
- Haapajärvi, Haapajärven ammattiopisto
- Hyvinkää, Uudenmaan maaseutuopisto
- Kannus, Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto
- Lammi, Hämeen ammatti-instituutti
- Paimio, Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos
- Pieksämäki, Pieksämäen ammattiopisto

- Ruokolahti, Etelä-Karjalan ammattiopisto
 - Saarijärvi, Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus
 - Siilinjärvi, Savon ammatti- ja aikuisopisto
 - Sodankylä, Lapin ammattiopisto
 - Ähtäri, Koulutuskeskus Sedu
- (Metsätalouden koulutusohjelma.)

Kuvio 1. Metsurilla on monenlaisia työtehtäviä. Kuvassa isosta koivusta kaadetaan latva. (Tikkanen 2005)

Tällä hetkellä metsurien keski-ikä on yli 50 vuotta. Metsurin työ on fyysisesti rankkaa, joten yli 50-vuotiaat metsurit jäävät kymmenen vuoden sisällä eläkkeelle. Suomessa on pula nuorista metsureista ja nuoria on saatava opiskelemaan metsuriksi. Vuonna 2003 metsureita on Suomessa ollut 4090 (Örn 2004, 9). Vuodessa tarvitaan 200 uutta metsuria ja keväällä 2007 metsurin ammattiopintoihin haki vain neljännes tarvittavasta määrästä (Lensu 2007, 14). Vuonna 2007 metsureita valmistuu yhteensä 65, joka on kolmasosa tarpeesta (Riikilä 2007, 11).

Ongelmana on se, että nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin töistä. Ellei nuoria saada kiinnostumaan metsurin ammatista, seuraa metsuripula ja Suomen on saatava ulkomailaista työvoimaa yhä enenevässä määrin. (Lensu 2007, 14.)

Kuvio 2. Vihreät niityt – tapahtuma vuonna 2006 Kiuruvedellä (Tikkanen 2006)

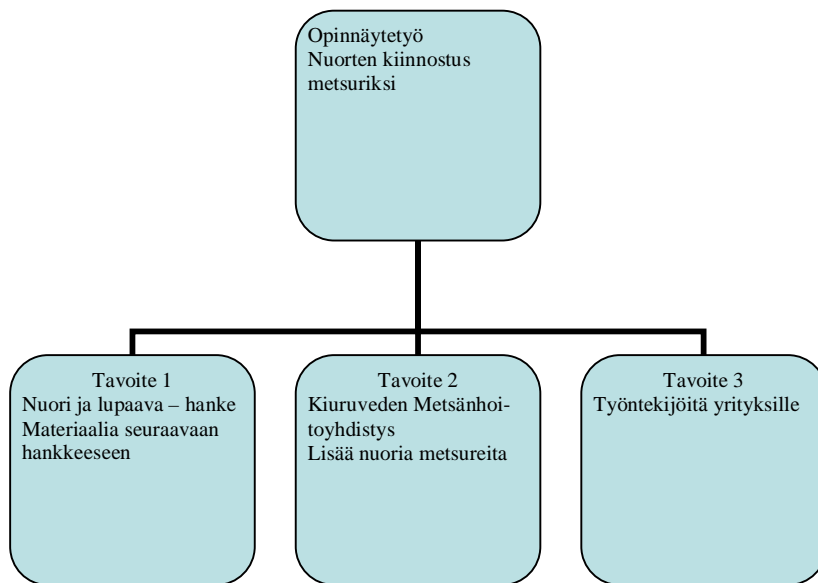
1.3 Yhteistyökumppanit

Opinnäytetyön aihe liittyy Nuori ja lupaava -hankkeeseen, jonka tavoitteena on herättää koululaisien kiinnostus maaseutuammateista. Hankkeen tavoitteena on välittää yläkoulu- lalaisille ja lukiolaisille, opinto-ohjaajille ja muille ohjaajille asiallista ja ajanmukaista tietoa maaseutuammateista ja -yrittäjyydestä. Hankkeen kautta yritetään vaikuttaa nuorten asenteisiin, mielikuviin ja tietoon yleisesti maaseutuammateista. Hankkeen kannalta aihe on ammatillisesti merkittävä, koska opinnäytetyössä kartoitamme sitä, kuinka koulu- laisten asenteisiin metsurin ammattia kohtaan voidaan vaikuttaa. (Nuori ja lupaava maaseudulla 2007.)

Nuori ja Lupaava -hanke kestää vuoden 2007 loppuun ja sen toiminta-alueena on koko Pohjois-Savo. Hankkeen vetäjänä toimii metsänhoitaja Niina Mäntyniemi ja hankkeen osarahoittajana on Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR). Hankkeessa ovat mukana MTK -yhdistykset Pohjois-Savosta, Ylä-Savon ammattiopisto ja Savonia - ammattikorkeakoulu. Hallinnoijana toimii Savon koulutuskuntayhtymän omistama Sa- von ammatti- ja aikuisopisto. (Nuori ja lupaava maaseudulla 2007.) Yhteistyökumppa- neina toimivat myös osa metsätalousyrittäjistä ja Kiuruveden Metsänhoitoyhdistys, jo- ka on myös toimeksiantajana.

1.4 Työn tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää keinoja, joilla nuoret saataisiin kiinnostumaan metsurin ammatista ja miten kiinnostusta voitaisiin lisätä. Yhteistyökumppaneina opinnäytetyössä toimivat Nuori ja lupaava -hanke, Kiuruveden Metsänhoitoyhdistys ja metsätalousyritykset. Yhteistyökumppaneihin laajasti ottaen kuuluvat myös metsurit, metsäkoneenkuljettajat, metsänomistajat, opiskelijat ja koululaiset.

Kuvio 3. Opinnäytetyön tavoitteet

Aineistoa kootaan yläasteen yhdeksännen luokan oppilailta, koska heille jatko-opiskelut ovat ajankohtainen asia. Lisäksi aineistoa kerätään metsäalan työntekijöiltä, jotka pystyvät kertomaan nykytilanteen. Tuotoksena on kirjallista materiaalia.

Opinnäytetyö pyrkii vastaamaan kysymyksiin

1. Miksi nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista?
2. Miten nuoret saadaan kiinnostumaan metsurin ammatista?

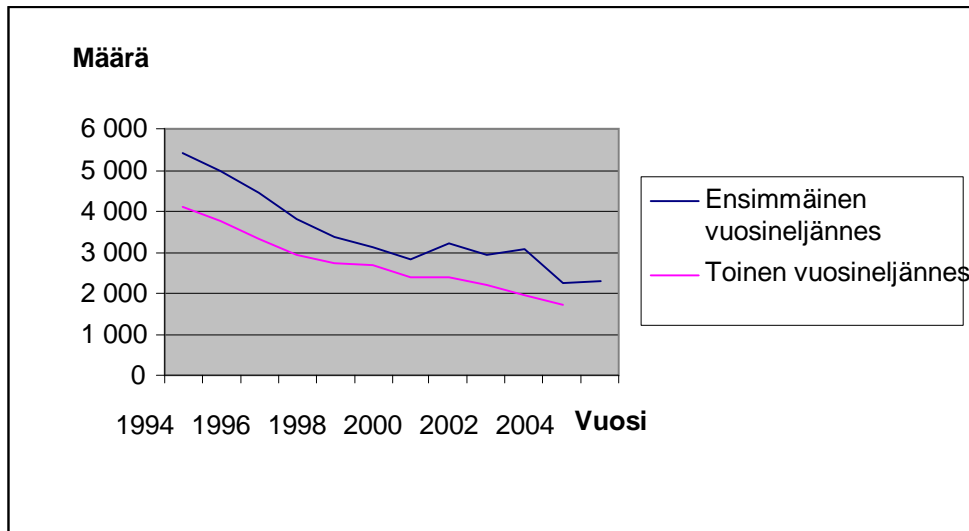
2 TIETOPERUSTA

2.1 Metsätyön muutos

Parissa vuosikymmenessä metsurityön määrässä ja sisällössä on tapahtunut raju muutos. Muutos on tasaantunut vasta viime vuosina. 1990-luvun lama-ajasta puun korjuumäärät ovat kasvaneet noin 40 miljoonasta yli 60 miljoonaan kuutiometriin. Kun korjuumäärät nousivat, laski metsurityönä korjattavan puun osuus noin 50 prosentista alle 10 prosenttiin. Joten vuodesta 1992 puun korjuuta tekevien metsurien määrä on laskenut 5000:stä noin 3000:een. Työnsä säilyttävien metsureidenkin vuotuinen työttömyysaika on kasvanut. Jäljelle jäänyt puun korjuu on työllistävämpää kuin ennen, joten hakkuiden ja työn sisällön muutokset ovat hieman kompensoineet työpaikkojen menetyksiä. (Puu- ja erityisalojen liiton elinkeinopoliittisia tavoitteita sekä sopimusalojen työllisyys- ja tuotantonäkymät.) Vuonna 2001 puunkorjuusta noin 5 % tehtiin manuaalisesti mm. hankalien maasto-olojen vuoksi ja 95 % koneellisesti (Perkiö - Mäkelä 2001, 6).

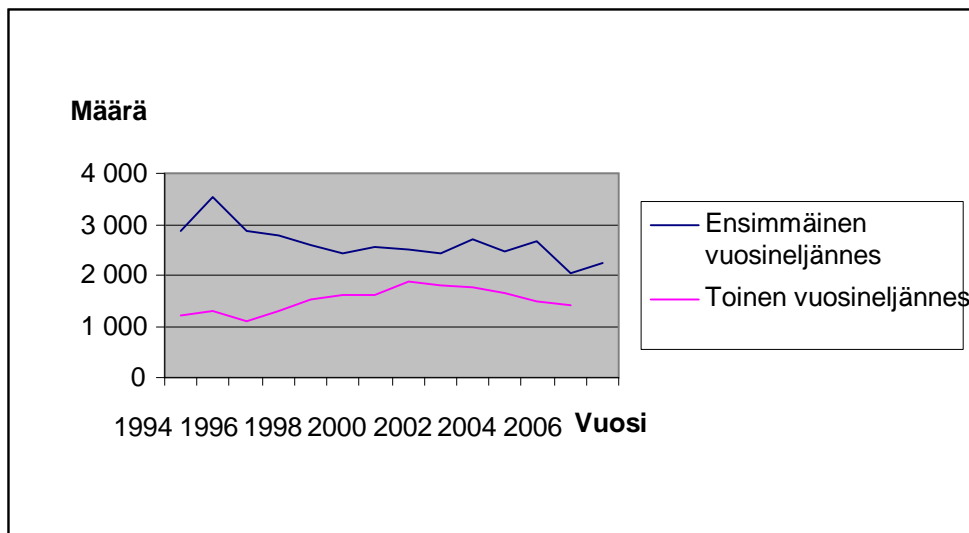
Vielä 1970-luvulla metsurin työ oli lähinnä avohakkuiden tekoa, jonka jälkeen työ alkoi muuttua raivaussahapainotteiseksi. Työstä tuli kevyempää ja työpäivät lyhenivät. Nuoret luulevat metsurin työtä raskaaksi, vaikka se on nykyisin lähinnä kevyempää ja monipuolisempaa metsänhoitotyötä. (Istunto 30.1.2008.)

Vuonna 1992 myös metsän uudistamista ja taimikon- ja metsänhoitotöitä tekevien metsurien määrä on vähentynyt 5000:sta 2000:een vaikka kyseisiä töitä ei ole koneellistettu yhtä paljon kuin puun korjuutöitä. Metsienhoidon laiminlyönnit ja rästit ovat vaikuttaneet merkittävästi työpaikkojen vähentymiseen. Kokoaikaisten metsurien määrän väheneminen viittaa siihen, että metsänhoitotöihin ei ole joka paikassa tarvittavaa työvoimaa. (Puu- ja erityisalojen liiton elinkeinopoliittisia tavoitteita sekä sopimusalojen työllisyys- ja tuotantonäkymät.) Liitteenä 1 olevasta taulukosta käy ilmi vuoden 1994 - 2007 välisen ajan metsätyöntekijöiden lukumäärät ja työsuhteiden määrä työlajeittain (Liite 1. Tuntipalkka metsänhoitotöissä oli 10,88 euroa 2. neljänneksellä 2007).

Kuvio 4. Metsätyöntekijöiden lukumäärä 1994 – 2007. Katso liite 1. (Liite 1. Tuntipalkka metsänhoitotöissä oli 10,88 euroa 2. neljänneksellä 2007.)

Yllä oleva kuvio 4 kertoo metsätyöntekijöiden lukumäärän ensimmäisellä ja toisella vuosineljänneksellä välillä 1994 – 2007. Kuvioista näkyy kuinka metsätyöntekijöiden määrä on laskussa.

Kuvio 5. Työsuhteiden määrä metsänhoitotöissä 1994 – 2007. Katso liite 1. (Liite 1. Tuntipalkka metsänhoitotöissä oli 10,88 euroa 2. neljänneksellä 2007.)

Yllä olevasta kuvioista 5 käy ilmi työsuhteiden määrä metsänhoitotöissä ensimmäisellä ja toisella vuosineljänneksellä välillä 1994 – 2007. Ensimmäisillä vuosineljänneksillä työsuhteiden määrän muutokset ovat olleet suurempia kuin toisilla vuosineljänneksillä.

Myös koulutuksessa on tapahtunut muutosta. Elokuussa vuonna 2006 alkoi Suomessa uusi metsäalan koulutus nimeltä metsäpalvelun tuottaja, sillä metsuri ja metsäluonnonhoitaja -nimikkeet eivät houkuta nuoria alalle. Koulutuksessa opiskelija suorittaa metsäalan perustutkinnon. Jo toinen lyhyellä ajalla metsäalan töissä tapahtunut rakenneuudistuksen muutos on koulutuksen uudistuksen taustalla. Tulevaisuudessa metsureiden työpanosta ostetaan palveluita tarjoavilta yrityksiltä, sillä kaikki metsäalan työntekijät eivät enää ole palkkatyöntekijöitä. Perinteinen metsätyö onkin siirtymässä enenevässä määrin yrityspohjalle. Koulutuksen täytyy olla monipuolisempaa ja metsäluonnon huomioon ottavaa. Nykyistä laaja-alaisempi ja paikallisten yritysmahdollisuuksien tarpeita hyödyntävä osaaminen on tarpeen nykypäivänä. (Metsäalan koulutus uudistuu 2006.)

2.2 Työvoiman kysyntä ja tarjonta

Metsureiden työnantajina toimivat

- Metsähallitus
- Metsäkoneyrittäjät
- Metsänhoitoyhdistykset
- Metsäpalvelut/metsuriyrittäjät
- Osuuskunta Metsäliitto
- Stora Enso Oyj
- UPM-Kymmene Oyj

(Perkiö - Mäkelä 2001,22)

Metsänhoitoyhdistykset ovat merkittäviä työnantajia, koska tällä hetkellä metsänhoitoyhdistyksissä työskentelee 600 vakinaisesti palkattua metsuria ja yli tuhat kausiluontoisesti palkattua metsuria (Metsurin töitä olisi tarjolla sadoille nuorille 2007).

Metsäalalla tarvitaan tulevaisuudessakin metsureita, vaikka puun korjuu ja osa taimikon hoidosta tapahtuu koneellisesti. Metsurin tutkintoon valmistutaan metsäalan perustutkinnon metsätalouden koulutusohjelmasta. Koska työelämä on kehittynyt, koulutukselta vaaditaan enemmän, eikä tämän hetkinen kapea-alainen koulutus kiinnosta nuoria. (Karjalainen 2007; Koulutuksen suuntaaminen opetusministeriön kannalta 2007.)

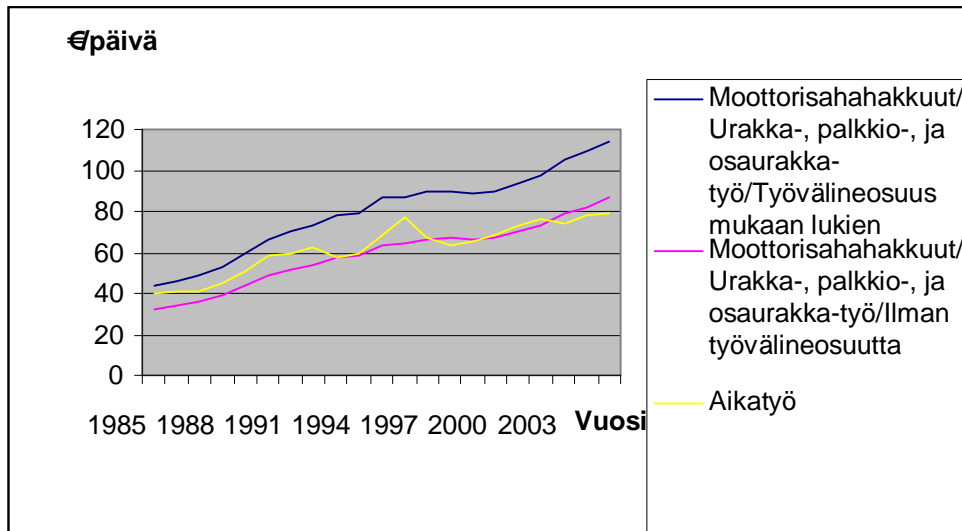
Metsurin, metsämekaanikon ja metsäalan perustutkinnon suoritti 436 henkilöä vuonna 2005. Vuonna 2004 tutkinnon suorittaneita oli 70 enemmän kuin vuonna 2005. (Peltola 2006, 259.) Vuosina 1980 - 2002 on tapahtunut vain hieman laskua toimihenkilöiden kokonaismäärässä metsätalouden töissä yksityissektorilla (Niskanen 2005, 32).

Metsäsektorin koulutuksen kehittämistä miettineen työryhmän mielestä toisen asteen ammatillisen koulutuksen saaneita, esimerkiksi metsurit, metsäkoneenkuljettajat ja puutavara-auton kuljettajat, tarvitaan eniten. Paperi-, puu- ja metsäalalle tarvitaan vuodesta 2010 lähtien vuosittain arviolta 3000 - 3500 työntekijää. Suomessa alan työpaikkoja on noin 200 000 ja aloille valmistuvien määrä on keskimäärin 2500 henkilöä vuosittain. Vaikka koulutuksen alueellinen kattavuus on hyvä, tarvitaan koulutukseen vahvempaa valtakunnallista ohjausta. (Metsäsektorin koulutuksen kehittäminen Suomessa, Opetusministeriö)

Opetusministeriön työryhmä ehdottaa, että metsätalousinsinöörien ja metsänhoitajien aloituspaikkoja vähennetään puoleen nykyisestä ja metsä- ja puualan ammattityönkoulutuspaikkoja lisätään voimakkaasti. Toisen asteen kouluista metsäalalla valmistuneet henkilöt joutuvat työttömiksi tai he sijoittuvat koulutukseen nähden alempiarvoisiin töihin. Nämä asiat vähentävät nuorison kiinnostusta metsäalalle. Oppisopimuskoulutusta pyritään lisäämään tarvittaessa myös ulkomaalaisille henkilöille. (Aaltoila 2008.)

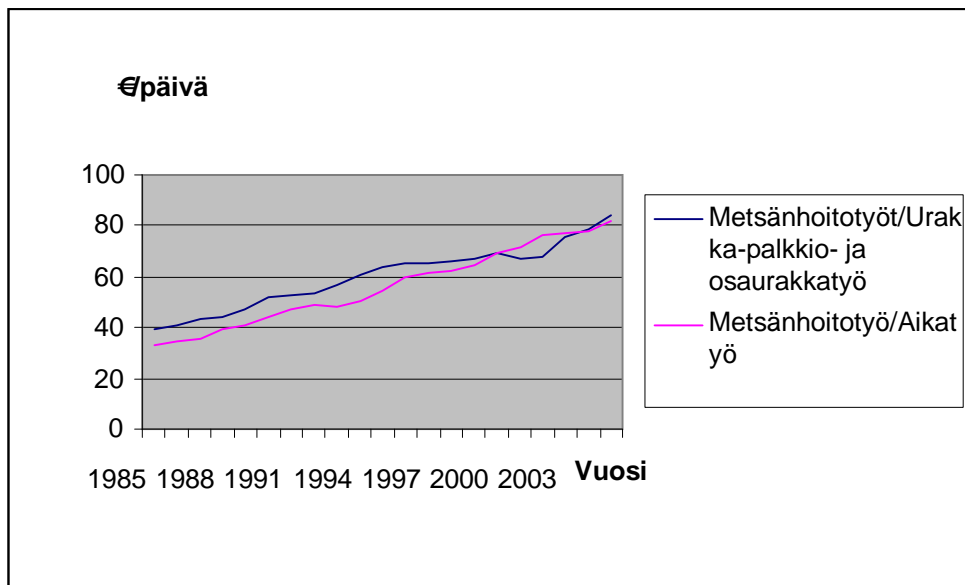
Oppilaitokset, jotka selvittivät koulutuksen muutostarvetta, tekivät laaja-alaisen kyselytutkimuksen Pohjois-, Itä- ja Länsi-Suomessa toimiville metsä- ja luontoalan yrityksille. Kyselytutkimuksen tarkoituksena oli arvioida työelämän koulutukselle asettamia tarpeita. Sadalta työelämän edustajalta saatiin yhteensä 64 vastausta. Kyselytutkimuksessa saatiin selville, että ohjelmapalveluyritysten sekä metsäalanyritysten työt ovat hyvin kausiluontoisia. Työhön tarvitaan moniosaajia, sillä työtehtävät ajoittuvat eri vuodenaikoihin. (Metsäalan koulutus uudistuu)

Liitteessä 2 olevasta taulukosta käy ilmi, että vuonna 2005 lopulla metsurin keskimääräinen päiväansio puutavaran teossa oli 114 € mihin sisältyy metsäalan työehtosopimuksessa määritelty moottorisahan osuus. Päiväansio metsänhoitotöitä tehneillä nousi urakkatyössä 84 euroon. (Liite 2. Metsätyöntekijöiden keskimääräiset päivä- ja tuntiansiot 1985–2005.)

Kuvio 6. Metsätyöntekijöiden keskimääräinen päiväansio. Katso liite 2. (Liite 2. Metsätyöntekijöiden keskimääräiset päivä- ja tuntiansiot 1985–2005, Metsätalastollinen vuosikirja 2006).

Yllä olevasta kuviosta nähdään metsätyöntekijöiden keskimääräinen päiväansio €/päivä, vuosien 1985 - 2005 välisenä aikana, työvälineosuudet mukaan lukien ja ilman niitä. Päiväansiot ovat kuvion mukaan nousseet noin 40 eurosta 100 euroon.

Kuvio 7. Metsäyöntekijöiden keskimääräinen päiväansio konetyössä. Katso liite 2. (Liite 2. Metsäyöntekijöiden keskimääräiset päivä- ja tuntiansiot 1985–2005, Metsätalostollinen vuosikirja 2006).

Yllä oleva kuvio kertoo metsäyöntekijöiden keskimääräisen päiväansion konetyössä €/päivä välillä 1985 – 2005 ilman työvälinoisuutta. Päiväansiot ovat kuvion mukaan nousseet 40 eurosta 80 euroon.

2.3 Nuorten ammatinvalinta

Ammatinvalintaan on kehitetty erilaisia teorioita ja malleja, jotka kuvaavat valintaa eri näkökulmista. Esimerkkinä ovat minäkäsitys-, rooli- ja sattumateoriat. Minäkäsitysteoriassa ammatinvalintaa ohjaavat kiinnostuksen kohteet, yksilön kyvyt, taipumukset ja motivaatio tietyille koulutus- ja ammattialoille. Sosiaalinen tausta vaikuttaa näihin tekijöihin, mutta myös valinnan tekijän oma osuus on tärkeää tässä teoriassa. Ihmisen tekemät havainnot ympäristöstään, itsestään ja tilanteestaan vaikuttavat ammatinvalintaan. Rooliteorian mukaan henkilö valitsee ammatin tarkkailemalla ympäristön odotuksia ja havaitsemalla erilaisia mielikuvia ja odotuksia ammateista muodostaen niistä oman näkemyksensä. Olosuhteet, henkilön omat arvot ja tavoitteet sekä ammatin arvostettavuus, ammatista saatu tieto ja mahdollisuudet ja vaatimukset vaikuttavat ammatinvalintaan. Ulkoiset tekijät, joihin henkilö ei voi itse vaikuttaa, esimerkiksi perhe, asuin-

paikka ja sosioekonominen asema vaikuttavat sattumateorian mukaan ammatinvalintaan. (Niittyneimi 2001, 9.)

Esimerkiksi sairaanhoitajan ammatin valintaan vaikuttavat itsenäinen valinta ja ulkopuoliset tekijät. Itsenäinen valinta voi olla vähitellen syntynyt ratkaisu. Valintaan vaikuttavat myös henkilön toiveammatti, omat ominaisuudet, halu edetä uralla ja opiskelumotivaatio. Ulkopuolisia tekijöitä ovat sairaanhoitajan työstä saatu kuva ja kokemukset, läheiset ihmiset ja vaihtoehtojen puute. (Niittyneimi 2001, 23.) Edellä mainittu asia koskee samalla lailla myös metsurinammattiin pyrkiviä.

Käsiteltäessä naisten suuntautumista miesvaltaiseen ammattiin, ovat tytöt sitoutuneet valintaan jo ennen päättöluokkaa. Näillä tytöillä tutkiskeleva toiminta on laajempaa kuin oman sukupuolen ammattiin suuntautuvilla. He tuntevat paremman ammattien maailmaa ja heillä on enemmän havaintoja ja kokemuksia toisen sukupuolen ammateista. Henkilöllä, joka suuntautuu toisen sukupuolen ammattiin, on erilainen minäkuva, erilaiset minäpysyvyysodotukset ja erilaisia työarvostuksia kuin niillä, jotka suuntautuvat oman sukupuolen ammattiin. Tytöillä kiinnostus luonnontieteellisistä aineista sekä koulumenestys niissä ovat yhteydessä toisen sukupuolen ammattiin suuntautumisessa. Myös perheen koolla on vaikutusta ammatinvalintaan. Yhden ja kahden lapsen perheissä kasvaneet tytöt suuntautuvat miesvaltaisille aloille. (Nummenmaa 1992, 33, 38 – 39.)

Haastattelussa, joka tehdään yhdeksännen luokan oppilaille, kysytään myös naisten soveltuvuutta ammattiin. Tällä kysymyksellä pyritään kartoittamaan pidetäänkö naista sopivana metsurin ammattiin ja millaisia ominaisuuksia ammatti vaatii. Vastauksia ongelmiin pyritään saamaan tutkimalla metsätyön muutosta, työvoiman kysyntää ja tarjontaa sekä nuorten ammatinvalintaa. Tämän työn tavoitteena on saada lisää materiaalia Nuori ja lupaava -hankkeelle sekä tuoda ammattia enemmän esille ja kartoittaa ammatin ongelmia. Tavoitteena on myös saada metsäteollisuudelle lisää työntekijöitä.

2.4 Valintoihin vaikuttaminen

Opinnäytetyössä käsitellään nuorten kiinnostusta metsurin ammattiin. Kiinnostusten osia ovat tieto, mielikuva ja asenne. Kiinnostusten osiin vaikuttavat perhe, sukulaiset,

opettajat, luokkatoverit, opinto-ohjaaja ja tiedotusvälineet. Kiinnostusta voi kasvattaa mainonnalla, tiedottamalla lehdissä, televisiossa, radiossa, internetissä ja tilaisuuksilla.

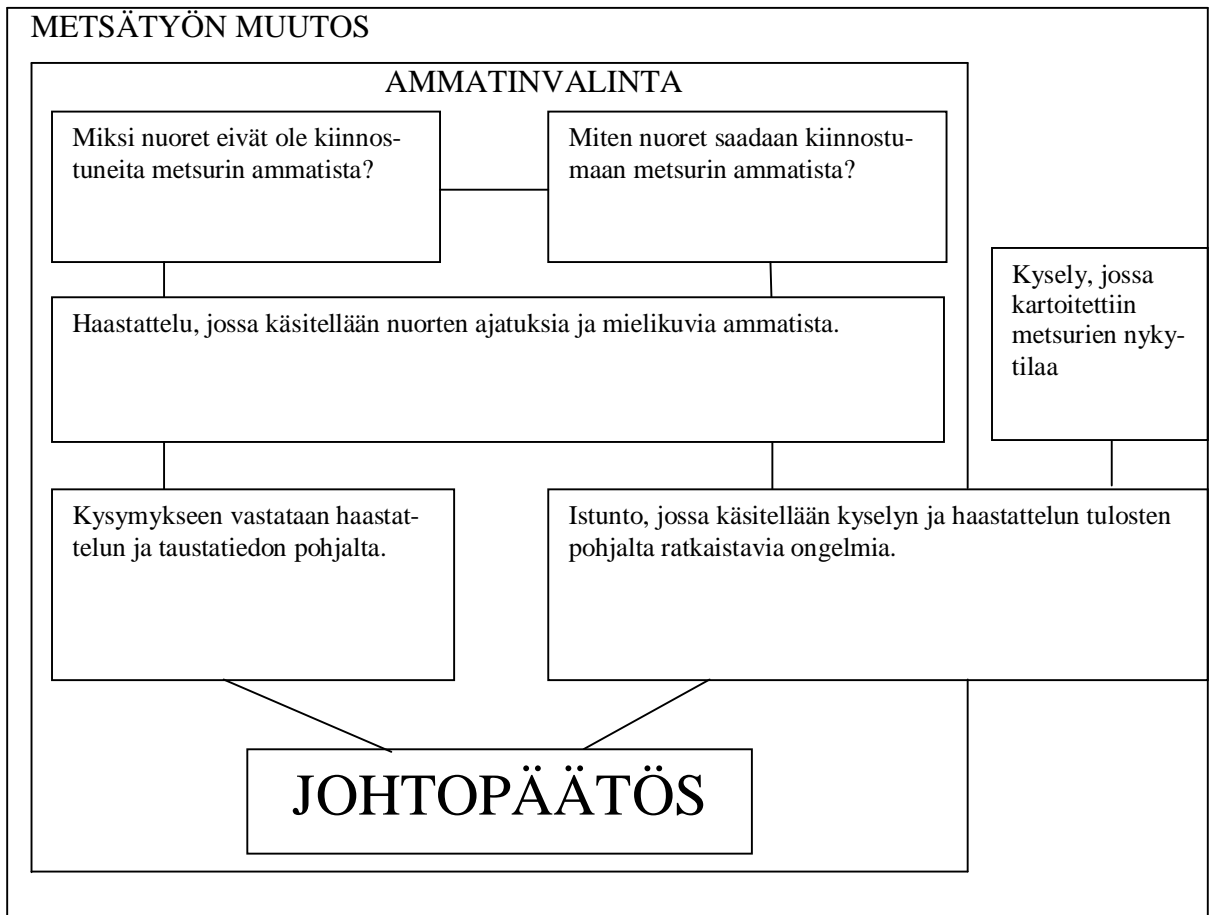
Metsurin ammattia mainostettaessa voi käyttää passiivista tai aktiivista tiedon keruuta. Mainonnassa voi oppia aktiivisesti, jolloin ihminen hakee valikoidusti ja aktiivisesti tietoa. Passiivisesti tietoa kerätään sattumalta. (Lindström 2007.) Passiivisella oppimisella mainonnan kautta pystytään vaikuttamaan ihmisen mielikuviin.

Peruskoulusta ammatillisiin opintoihin tai lukioon siirtyessä nuori on kehitysvaiheessa, jossa kiteytynyt rakenne alkaa identiteetissä löytyä. Itsenäisen persoonallisuuden ja henkilökohtaisten sosiaalisten roolien määrittymiseen kietoutuvat keskeiset kehitystehtävät. Oleellinen osa nuoren itsenäistymisprosessia ovat opiskelua ja tulevaisuutta koskevat ratkaisut. Omia vaikutusmahdollisuuksia koskevat kysymykset ovat nuorille tärkeitä ja niitä ollaan motivoituneita pohtimaan. Itsenäisyysprosessin ollessa käynnissä, on sopiva hetki vaikuttaa nuoriin. (Vuorinen & Välijärvi 1994, 55 – 56.)

2.5 Opinnäytetyön viitekehys

Edellä on kuvattu opinnäytetyön yleinen konteksti eli asiayhteys ja tässä luvussa kuvataan opinnäytetyön toteutusta eli aineiston hankintaa ja sen työstämistä ohjannutta viitekehystä. Sen kaksi päälinjaa ovat nuorten kiinnostus ammattiin ja kiinnostukseen vaikuttaminen. Ensin tehtiin taustoittava kysely metsänhoitoyhdistyksiin, jonka jälkeen haastateltiin yhdeksän luokan oppilaita ja pidettiin istunto, jossa käsiteltiin kyselyn ja haastattelun tulosten pohjalta ratkaistavia ongelmia. (Kuvio 6.)

Metsätyö on kokenut muutoksia, joka vaikuttaa alan koulutukseen. Koulutus ja metsätyö ovat muuttumassa ja nuorilla on vielä vanha käsitys alasta. Opinnäytetyössä otetaan selvää, miksi nuoria ei kiinnosta metsurin ammatti. Nuorten kiinnostukseen metsurin ammatista vaikuttavat työn muutos, ammatinvalinta ja kiinnostus sekä kiinnostuksen lisääminen.

Kuvio 8. Opinnäytetyön viitekehys

Kuvio 8 kuvaa sitä, että koululaisia haastatteleamalla pyritään saamaan selville, mikä ammatissa ei kiinnosta ja mitä koululaiset tietävät metsurin ammatista, jotta nuorten mielikuvaan ammatista voidaan vaikuttaa. Kyselyllä selvitetään metsurien nykytilannetta ja keinoja ammatin mielenkiinnon lisäämiseksi. Myöhemmin järjestettävässä ryhmäistunnossa etsitään lisää ratkaisuja kysymyksiin ja apuna käytetään kyselystä ja haastattelusta saatuja tuloksia. Metsätyö on muuttunut, mutta nuorille on jäänyt vanha kuva ammatista. Jos saadaan selville metsätyön muutoksen vaikutus nuoriin, saadaan johtopäätös nuorten kiinnostuksesta ammattia kohtaan: keinoja joilla nuoria saadaan kiinnostumaan ammatista ja ammatissa muutettavia asioita. Kun muutettavat asiat tiedetään, voidaan ammatin kokonaiskuvaa muuttaa. Tieto voidaan tuoda nuorille, koska tiedetään miten nuoriin voidaan vaikuttaa, jolloin nuorten mielikuva ammatista voi muuttua.

3 MENETELMIEN KUVAUS

3.1 Menetelmävalinnat ja niiden perustelu

Ongelmana on, että nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista ja miten nuoret saadaan kiinnostumaan metsurin ammatista. Menetelminä opinnäytetyössä käytettiin kyselyä, teemahaastattelua ja ryhmäistuntoa. Valitsimme kyselyn, koska se oli helpointa toteuttaa verkkosalkkukyselynä alueen laajuuden ja vastaajamäärän vuoksi. Teemahaastattelu oli sopiva menetelmä, koska haastateltavan eleistä pystyi havainnoimaan ymmärsikö hän kysymyksen ja tehdä tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä. Ryhmäistunto valittiin menetelmäksi, koska menetelmä soveltuu noin kymmenen henkilön keskustelutilaisuudeksi.

Yleisesti henkisiä aktiivisuuksia kuvataan psykologiassa prosesseiksi: Muistiprosessit, oppimisprosessit jne. Ongelmanratkaisu voidaan myös käsittää prosessiksi. Kivikon (1977) mukaan luova prosessi on tapahtumien sarja, joka on yksilössä suunnatusti, eistatunnaisesti ja ei-johdonmukaisesti etenevä. Siihen liittyy yhtäkkinen oivallusvaihe, yksilölle uusien, riippuvuus- ja syysuhteiden tietoinen selvittäminen. Tämän yksilö voi kokea elämyksellisenä kohokohtana ja luovana kokemuksena. (Heikkilä 1981, 24.)

Lukuisia erilaisia prosessikuvauksia on esitetty ajan kuluessa ja niitä on saatettu strukturoida. Strukturointi voi tapahtua esimerkiksi haastattelemalla, kyselemällä, käyttämällä introspektiivista menetelmää, erilaisia ongelmanratkaisutilanteita havainnoimalla sekä tekemällä analyysyjä ja päätelmiä henkilökohtaisista kokemuksista. (Heikkilä 1981, 24.) Käytännössä ongelmanratkaisuprosessissa ei aina noudateta tiettyä kaavaa vaan ne ovat vapaamuotoisia. Ongelmanratkaisuprosessi on kuitenkin helpompi, jos ryhmä perehtyy ongelmaan kunnolla. (Jyväskylän Yliopisto, viestintätieteiden laitos.)

Kyseessä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullista tutkimusta voidaan tehdä monilla eri metodeilla ja tutkimusfilosofioilla. Eri metodiset ratkaisut ovat yhtä arvokkaita laadullisessa tutkimuksessa. Yleensä aineiston kerääminen ja analysointi tapahtuvat samanaikaisesti ja vuorovaikutuksessa. (Niittyniemi 2001, 18.) Aineistoa ana-

lysoitiin sisällönanalyysillä, joka on perusanalyysimenetelmä. Sisällönanalyysia pystytään hyödyntämään kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Jos sisällönanalyysillä tarkoitetaan kuultujen, kirjoitettujen tai nähtyjen sisältöjen analyysia väljänä teoreettisena kehyksenä, niin voidaan sanoa että useimmat muut erinimiset laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät pohjautuvat tavalla tai toisella sisällönanalyysiin. (Tuomi & Sarajärvi 2004, 93.)

Laadullinen analyysi jaetaan usein induktiiviseen (yksittäisestä yleiseen) ja deduktiiviseen (yleisestä yksittäiseen) analyysiin. Jako pohjautuu siihen, millaista päättelyn logiikkaa tutkimuksessa käytetään. (Tuomi & Sarajärvi 2004, 95 – 97.) Tässä tutkimuksessa aineiston analysointiin käytettiin induktiivista analyysia. Päättelymuotona induktio lähtee liikkeelle yksittäisestä havaintojoukosta ja kehittää sitten niistä teorian tai yleistyksen. Induktio onkin vain todennäköistä eikä varmaa päättelyä, sillä aikaisemmin havainnoista tehty yleistys voidaan kumota uudella havaintoaineistolla. Koskaan ei siis voi olla absoluuttisen varma, että aikaisemmin induktiivisesti tehty päättely olisi totta. Ongelmana induktiossa on, että uusi päätelmä kumoaa vanhemman. (Päättely.)

Ilman tutkijan antamaa rajoitusta, aineistosta voidaan löytää kaikki tutkittavien antama tieto induktiivisella sisällönanalyysillä. Aineiston pelkistäminen, ryhmittely ja abstrahointi kuuluvat induktiivisen sisällön analysointiin. Pelkistämässä aineistoa koodataan, jotta sieltä löydetään ilmaisuja eli luokitusyksiöitä, jotka ovat oleellisia tutkimustehtävälle. Ne voivat olla useita lauseita pitkiä ilmaisuja tai yksittäisiä ydinsanoja, jotka kuvaavat tutkittavaa ilmiötä. Asiat, jotka tuntuva kuuluvat yhteen, yhdistetään aineistoa ryhmiteltäessä. Kuvaus tutkimuskohteesta muodostetaan yleiskäsitteiden avulla abstrahoinnilla. (Niittyniemi 2001,20.)

3.2 Kysely

Kysely on tyypillinen muuttujien välisiä suhteita tarkasteleva menetelmä, jolla aineistoa kerätään standardoidusti. Kun halutaan saada tietoa tosiasioista, mielipiteistä, asenteista, arvoista, käyttäytymisestä ja ihmisten mielipiteistä, käytetään usein kyselyä. Suurelta joukolta voidaan hankkia informaatiota samanaikaisesti suhteellisen nopeasti, taloudellisesti ja tehokkaasti, kyselyn avulla. Kontrolloitu kysely ja postikysely ovat yleisiä ky-

selyn muotoja. Kontrolloitu kysely voidaan tehdä henkilökohtaisesti tarkastettuna kyselynä, jossa kyselylomake viedään vastaajalle tai haetaan vastaajalta. Tai se voidaan suorittaa informoituna kyselynä, jossa tutkija on läsnä. Jotta kyselyä voidaan käyttää tutkimusmenetelmällisesti, on tutkijan oltava selvillä käyttämistään käsitteistään ja tutkimusongelmastaan. (Epäily 2003, 34.)

3.3 Teemahaastattelu

”Kyseessä on eräänlainen keskustelu, joka tosin tapahtuu tutkijan aloitteesta ja usein tutkijan ehdoilla, mutta jossa tutkija pyrkii vuorovaikutuksessa saamaan selville haastateltavilta häntä kiinnostavasta asiasta, tai ainakin ne jotka kuuluvat tutkimuksen aihepiiriin” (Aaltola & Valli 2007, 25).

Teemahaastattelulla on etukäteen päätetty tarkoitus. Tutkija ohjailee keskustelua, jotta se ei erkane tutkimusongelmasta. Kysymykset ovat avoimia, joissa ei ole valmiita vastausvaihtoehtoja. Haastattelun yksityiskohdat ja muodot ovat vapaita. Teemahaastattelu on hyvä tutkimusmenetelmä, kun tutkittava asia ei ole kovin tuttu ja halutaan tehdä haastateltavalle täydentäviä kysymyksiä, eikä tutkijalla ole tietoa kaikista vastausvaihtoehdoista. Teemahaastattelu voi auttaa vastaamisessa ja vastausten ymmärtämisessä. (Kyselevät tutkimustavat.)

Haastattelutilanteessa tutkija voi havainnoida vastaajan vastauksen todenmukaisuutta ilmeistä ja käyttäytymisestä ja samalla tarkkailla ympäristötekijöitä. Haastattelun tulokset ovat yleensä luotettavampia ja syvällisempiä kuin kyselyn tulokset. Vastauksen merkitys voi jäädä tutkijalle arvoitukseksi, jos hän ei tunne vastaajan elämäntilannetta. (Kyselevät tutkimustavat.) Haastattelumuodoksi valittiin teemahaastattelu, koska teemahaastattelun avulla pystytään syventymään riittävästi koululaisten mielikuviin metsurin ammatista. Teemahaastattelussa saadaan parempi kontakti oppilaisiin ja heidän ajatuksiin metsurin ammatista kuin ryhmähaastattelussa, jossa haastateltavana on kerralla useampi.

3.4 Ryhmäistunto

Ryhmäistunnossa voidaan hyödyntää Rossmanin keksinnön syntymistä kuvaavaa seitsevenvaiheista prosessia, jossa hän oivalsi ensin ongelman ja sen muotoutumisen. Sen jälkeen hän tutkii soveltuvaa tietoa, joiden avulla hän kehitti ratkaisuja. Ratkaisujen kriittisten tutkimisen jälkeen muotoutui uusia ideoita, joita hän kokeili. (Heikkilä 1981, 25.)

Rossmanin seitsevenvaiheista prosessia hyödyntämällä voidaan edetä istunnossa johdonmukaisesti. Istunnon alussa esitellään ongelma ja kuinka se on muodostunut. Tämän jälkeen jokainen istuntoon osallistuja voi kertoa omat mielipiteensä, joiden avulla voidaan kehittää ratkaisuja ongelmaan. Ratkaisuja spekuloidaan ja niiden avulla yritetään luoda uusia ideoita. Ideoita voidaan myöhemmin kokeilla käytännössä. (Heikkilä 1981, 20 - 21.)

Ongelmaa voidaan myös ratkoa yhteiskuntatieteissä, ihmistieteissä ja käytettävyystutkimuksessa käytettävällä fokusryhmällä (focus group), joka on laadullinen tutkimusmenetelmä. Fokusryhmän avulla voidaan alustavasti ideoida tai tarkentaa konseptia konseptisuunnittelua ja -tutkimuksia. Fokusryhmät sopivat käyttöliittymäsuunnittelussa ja -tutkimuksessa visuaalisen ilmeen terminologian, pinnanjakojen tai toimintalogiikan tarkentamiseen ja ideointiin. (Parviainen 2005.)

Ryhmäkeskustelussa, ryhmähaastattelussa ja fokusryhmässä kokoontuu noin 5-10 henkilön ryhmä. Keskustelussa on valmiiksi suunniteltu teemarunko. Keskustelun vetäjä esittelee keskusteltavat teemat, huolehtii keskustelun asiallisuudesta ja puheenvuorojen jakamisesta. Materiaalia voi lähettää osallistujille ennen keskustelua tai jakaa se paikan päällä. (Ryhmäkeskustelu.)

Istunnossa on sekä suljetun ja avoimen järjestelmän piirteitä. Istunnon kulku soveltuu suljettuun järjestelmään, koska rajat ovat vakiot ongelmanratkaisun aikana. Ratkaisut ovat myös usein loogisesti oikeita ja toteen näytettävissä. Avoimeen järjestelmään istunto soveltuu, koska ratkaisuprojektissa esiintyy usein uusia ja odottamattomia ideoita ja prosessi saattaa sisältää kontrolloimatonta luovaa ajattelua. (Heikkilä 1981, 20 - 21.)

Ryhmän jäsenten omaamaa taitoa, tietoa, kokemuksia ja mielipiteitä pyritään hyödyntämään ryhmätilanteissa. Useammalla henkilöllä näitä on enemmän kuin yhdellä. Tar-

vittavaa tietoa pystytään kokoamaan laajemmin ja nopeammin, jos ryhmä on tottunut työskentelemään yhdessä. Myös ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa olemassa olevat useammat näkökulmat palvelevat mahdollisimman laadukkaan ja hyvän lopputuloksen saavuttamista. Istunnossa ryhmän jäsenten erilaisia näkökulmia hyödynnetään laadukkaiden ratkaisuvaihtoehtojen löytämiseksi. (Ryhmä – mikä, miksi, miten?.)

Ryhmäistunnossa saadaan lisätietoja ja neuvoja vaikuttamiseen, alalla jo toimivilta ihmisiltä. Istunnossa hyödynnetään nuorilta saatua tietoa ja ammattilaisten näkemyksiä. Ryhmäistunnossa osallistujien ohjaaminen on helpompaa kuin isossa seminaarissa ja keskustelu pystytään pitämään asiallisena.

4 TOTEUTUS

4.1 Aineiston kerääminen

Työssä käytettiin menetelminä kyselyä, teemahaastattelua ja ryhmäistuntoa. Kysely tehtiin verkkosalkkukyselynä Järvi-Suomen alueen metsänhoitoyhdistysten toiminnanjohtajille. Teemahaastattelussa haastateltiin yhdeksännen luokan oppilaita neljältä koululta Pohjois-Savossa. Ryhmäistunto pidetään Savonia-ammattikorkeakoululla ja sinne kutsuttiin noin kymmenen henkilöä keskustelemaan nuorten kiinnostuksesta metsurin ammattiin ja kiinnostukseen vaikuttamisesta.

Opinnäytetyön suunnitelmaseminaari pidettiin 1.10.2007. Samalla allekirjoitettiin opinnäytetyön ohjaussopimuksen Kiuruveden metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja Ari Ruotsalaisen ja ohjaavan opettajan Timo Hartikaisen kanssa.

4.2 Kysely

Kysely tehtiin Järvi-Suomen metsänhoitoyhdistysten toiminnanjohtajille, koska metsänhoitoyhdistykset ovat merkittäviä metsureiden työnantajia. Metsurin ammattiin liittyvän tiedon kerääminen onnistui parhaiten tekemällä kysely verkkosalkun kautta. Verkkosalkku on internetissä oleva toimintaympäristö, jota opiskelijat käyttävät. Opinnäytetyön tekijät totesivat, että kysely on ainut mahdollinen tapa suorittaa tiedon kerääminen, koska kyseessä on iso alue. Kysely tehtiin metsänomistajien liitto Järvi-Suomi ry:n alueelle, johon kuuluvat Järvi-Suomi, Pohjois-Savo ja Keski-Suomi. Kyselystä tehtiin ensin paperiversio, joka kirjoitettiin sähköiseen muotoon. Kysely luotiin verkkosalkkuun ja siitä tehtiin suljettu. Kyselyyn pääsivät tällöin vastaamaan vain ne, jotka tiesivät salasanan. Salasana laitettiin sähköpostilla Kiuruveden Metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja Ari Ruotsalaiselle, joka lähetti sen eteenpäin metsänhoitoyhdistyksille. Katso liite 3.

Pohjatiedon hankkimiseksi tehtiin kartoittava kysely Metsänhoitoyhdistyksille Järvi-Suomen alueelle. Kyselyssä kartoitettiin metsurien työllistymisen nykytilannetta ja tule-

vaisuudenkuvaa metsänhoitoyhdistysten toiminnanjohtajien näkökulmasta. Pohjatietona kyselystä saatiin tietoa metsurin ammatin nykytilasta ja tulevaisuudesta. Kyselyssä kysyttiin metsänhoitoyhdistyksessä työskentelevien metsurien määrää ja riittävyttä, ikää, työsuhde-etuja, palkkaa ja palkkauksen muuttumista, ulkomaalaisen työvoiman määrää, yhteistyötä koulujen kanssa, nuorten mahdollisuutta tutustua metsänhoitoyhdistykseen, työn ympärivuotisuutta, ammatin mainostamista, metsurien määrän lisäämistä edistäviä asioita ja kolme tärkeintä asiaa, joilla nuoria saataisiin alalle.

Kyselystä tehtiin ensin paperiversio, johon kirjallisuuden avulla kerättiin kysymyksiä, joilla saatiin taustatietoa metsurien työllisyydestä ja työolosuhteista Järvi-Suomen metsänhoitoyhdistysten alueelle. Kyselyn sisältö ideoitiin yhdessä ja Mönkkönen muokkasi verkkosalkkukyselyä. Kysely laitettiin verkkosalkkuun 5.11 ja vastausaikaa kyselyyn annettiin 18.11 asti. Kyselystä tehtiin yhteenveto 22.11 ja se lähetettiin ohjaavalle opettajalle. Hänen kanssaan pidettiin palaveri seuraavana päivänä. Palaverissa hyväksyttiin teemahaastattelun runko ja annettiin lupa aloittaa haastattelut.

4.3 Haastattelu

Teemahaastattelu tehtiin yhdeksännen luokan oppilaille, koska oppilaat ovat suuntautumassa eri koulutusaloille ja ovat näin merkittäviä valitsijoita. Teemahaastattelulla selvitettiin, miksi nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista, miten heidät saadaan kiinnostumaan ja miten kiinnostusta voidaan lisätä.

Haastatteluun valittiin viisi ylä-astetta Pohjois-Savosta, jotka poikkesivat toisistaan koon ja sijainnin suhteen. Jokaisen koulun yhdeksännen luokan oppilaista valittiin koulukohtaisen opinto-ohjaajan avulla viisi taustaltaan erilaista nuorta. Haastattelemalla koululaisista saa enemmän tietoa irti.

Haastattelun rungon kysymykset tehtiin kirjallisuuden pohjalta ja ne lähetettiin ohjaavalle opettajalle. Kysymykset saatiin takaisin muokattaviksi useampaan kertaan. Nuorten ammatinvalintaan ja valintoihin vaikuttamiseen syvennyttiin ja kysymyksille etsittiin lisää tietoperustaa. Haastattelurunkoa testattiin haastattelemalla opponenttia ja toisiamme. Opponenttia haastateltaessa selvisi, että haastattelurungon järjestystä tulee muut-

taa haastattelutilannetta varten loogisempaan järjestykseen. Pitkänen soitti Niina Mäntyniemelle 16.11.2007. Mäntyniemeltä saatiin opinto-ohjaajien yhteystiedot viideltä koululta ja yhteydenotot kouluille aloitettiin. Kouluiksi valittiin Varkauden, Leppävirran, Kuopion, Varpaisjärven ja Pielaveden yläasteet, koska ne sijaitsevat sopivalla etäisyydellä Iisalimesta. Kouluille lähetettiin sähköpostin kautta haastattelun runko ja lupalappu, jolla vanhemmat voivat antaa luvan haastatella lastaan. Koulujen opinto-ohjaajia pyydettiin valitsemaan oppilaista mahdollisimman monipuoliset haastateltavat. Katso liite 4 ja 5.

Haastattelut sovittiin 29.11.2007 Pielaveden Puustellin koululle, Kuopion Klassilliselle koululle 11.12.2007 ja Leppävirran Kivelän koululle 7.12.2007 Varpaisjärven ja Varkauden kouluista ei saatu vastausta teemahaastattelun tekemiseen, joten valittiin uudet koulut. Yhteyttä otettiin Iisalmen Kauppi-Heikin koululle, jossa haastateltiin oppilaita 14.12.2007. Kiuruveden yläasteelle haastattelu ei käynyt, koska koulun opinto-ohjaaja oli jäämässä lomalle. Haastateltaviksi tuli ainoastaan neljä koulua ja yhteensä 22 oppilasta, koska joululoma oli lähellä ja koulujen opinto-ohjaajat olivat kiireisiä. Kouluilla käytiin omalla autolla. Ensimmäisen haastattelun jälkeen vastaukset tutkittiin, turhat kysymykset poistettiin ja joitakin kysymyksiä lisättiin haastattelurunkoon. Haastatteluista tehtiin yhteenveto Excel-pohjalle, jossa näkyy jokaisen haastattelun vastaukset.

4.4 Istunto

Istuntoon kutsuttiin toimihenkilöitä metsäalalta ja ammatinvalinnan parissa työskenteleviä. Istunnossa pohdittiin nuorten käsitystä metsurin ammatista ja kuinka nuoriin voi vaikuttaa kiinnostavuuden lisäämiseksi. Materiaalina käytettiin kyselyn ja haastattelun tuloksia. Istunto nauhoitettiin.

Pitkänen teki listan henkilöistä, jotka tulisi kutsua istuntoon. Lista lähetettiin ohjaavalle opettajalle, joka hyväksyi sen. Henkilöiden yhteystietojen etsiminen aloitettiin. Ryhmäistunto päätettiin pitää 30. tammikuuta 2008. Istuntoon kutsuttiin työelämänohjaajat Ari Ruotsalainen Kiuruveden metsänhoitoyhdistyksestä, Niina Mäntyniemi Nuori ja lupaa -hankkeesta, Antti Tikkanen Tikiforest oy Hollola, Toivalan metsäkoululta henkilö, joka on kiinnostunut asiasta sekä metsuriopiskelija, opinto-ohjaaja, ammatinvalinta-

psykologi, työvoimaneuvoja, Maaseudun tulevaisuuden toimittaja Juha Aaltoila sekä Silvestalta pitkän työkokemuksen omaava metsuri, Stora Enso ja UPM-Kymmene. Stora Enso ja UPM-Kymmene valittiin, koska ne ovat suuria alan yrityksiä. Pohjois-Savon ammatti- ja aikuisyksikkö valittiin, koska sieltä saadaan näkökantaa alasta oppilailta sekä opettajilta. Metsuriyrittäjä Antti Tikkanen kutsuttiin, koska hän on kiinnostunut asiasta ja hänellä on kokemusta metsurin työstä. Yrittäjä/näyttelijä Ismo Apell ei päässyt kiireittensä takia paikalle. Mäntyniemi ja Ruotsalainen kuului kutsua paikalle, koska he ovat työelämänohjaajia. Opinto-ohjaaja ja psykologi pystyivät kertomaan nuoriin vaikuttamisesta. Maaseudun tulevaisuuden toimittaja Juha Aaltoila kirjoitti jutun istunnosta.

Viikolla 1 varattiin istuntoa varten luokka Savonia-ammattikorkeakoululta. Varmistus luokasta saatiin viikolla 2. Istunto järjestettiin ryhmäluokassa 1208. Istuntoon varattiin sähköpostin kautta Savonia-ammattikorkeakoulun ATK-suunnittelija Tero Remekseltä kolme nauhurit viikolla 2. Istunnossa käytettiin kolmea nauhuria, jotta kaikkien osallistujien puheet saadaan hyvin nauhoitettua. Nauhureista kaksi on c-kasetti haastattelunauhureita ja yksi digitaalinen USB-nauhuri. Viikolla 2 tehtiin myös kutsut istuntoon osallistujille ja ne lähetettiin 18.1.2008 sähköpostin ja postin kautta. Liitteenä on kutsu istuntoon. (Liite 6). Viikolla 3, maanantaina 14.1.2008, käytiin tekemässä istuntoa varten kahvitarjoilutilaus Savonia-ammattikorkeakoulun keittiöltä.

Ennen istunnon alkamista luokka järjesteltiin istuntoa varten, lisäämällä tuoleja ja pöytiä. Istuntoon osallistujat vastaanotettiin Savonia-ammattikorkeakoulun pääaulassa yhdeksältä 30.1.2008. Istunto pidettiin luokassa 1208. Istuntoon osallistuivat työelämänohjaajat Ari Ruotsalainen metsänhoitoyhdistyksestä ja Nuori ja lupaava-hankkeesta Niina Mäntyniemi, Antti Tikkanen Tikiforest oy Hollola, metsätalousesimies Tero Kähkönen UPM-Kymmene, Iisalmi, koulutuspäällikkö Karl-Erik Hasa Savon ammatti- ja aikuisopisto, Toivala, Marko Huuskonen metsuriopiskelija, Toivala, Työnohjaaja Risto Mykkänen, Toivala, Rauni Hurskainen ammatinvalintapsykologi, Iisalmi, Jaana Piippo työvoimaneuvoja, Iisalmi, Riitta Winberg opinto-ohjaaja, Lapinlahti, Juha Aaltoila Maaseudun tulevaisuus -lehden toimittaja, Veikko Heide Silvestan metsuri, Sonkajärvi. Istuntoon osallistui kaksitoista ihmistä.

Stora Enson edustajalle oli lähetetty kutsu. Kutsussa oli sanottu kokoontumispaikka ja kellon aika sekä järjestäjien yhteystiedot. Stora Enson edustajaa odotettiin kokoontumispaikalla viisi minuuttia yli sovitun ajan. Istunto päätettiin aloittaa, koska kaikki muut olivat tulleet sovittuun aikaan paikalle. Stora Enson yhteyshenkilöt eivät ilmoittaneet onko istuntoon tulossa osallistujaa. Opinnäytetyön tekijät olisivat voineet soittaa ja varmistaa edustajan tulon, mutta Stora Enson puolesta olisi myös voitu ottaa yhteyttä. Stora Enson toimihenkilöille lähetettiin sähköpostiviesti 27.2.2008, jossa selvitettiin oliko istuntoon tulossa ketään. Stora Ensolta oli tullut edustaja klo 9.15 paikalle ja hän oli etsinyt kahden opettajan kanssa luokkaa, jossa istunto pidettiin löytämättä sitä. Opettajat olisivat voineet soittaa istunnon järjestäjille, jos heillä oli nimet tiedossa. Lähetimme pahoittelut sähköpostin kautta Stora Enson edustajalle. Järjestäjien mielestä istunto meni muuten hyvin, mutta aulaan olisi täytynyt järjestää esimerkiksi opponentti opastamaan myöhästyneet istuntoon. Osallistujat keskustelivat asiasta monipuolisesti ja ratkaisuvaihtoehtoja saatiin aikaan.

Istunto aloitettiin klo 09.05 Kiuruveden metsänhoitoyhdistyksen sponsorimalla kahvilalla ja kahvileivällä. Johdanto istuntoon aloitettiin klo 9.20 PowerPoint – esityksellä, jossa käytiin läpi metsätyönmuutosta, työvoiman kysyntää ja tarjontaa, koulutusta, metsänhoitoyhdistykselle tehdyn kyselyn ja teemahaastattelun tuloksia. Johdannon jälkeen osallistujat esittelivät itsensä ja istunnon nauhoittaminen aloitettiin. Esittelyjen jälkeen aloitettiin vapaa keskustelu aiheesta miksi nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista. Ruokatauon ajaksi sovittiin 45 minuuttia ja se aloitettiin klo 11.15. Ammatinvalintapsykologi ja työvoimaneuvoja eivät osallistuneet istuntoon iltapäivällä, koska heillä oli iltapäivällä toinen kokous. Kahdeltatoista jatkettiin istuntoa miten nuoret saataisiin kiinnostumaan metsurin ammatista -aiheen käsittelyllä. Toimittaja Juha Aaltoila poistui paikalta noin klo 12.55. Aihetta käsiteltiin puoli kahteen asti ja siitä tehtiin yhteenveto, jonka jälkeen juotiin päätöskahvit.

Keskustelu oli vapaamuotoista, runsasta ja aiheita käsiteltiin muun muassa koulutuksen, markkinoinnin, työkokemuksen, palkkauksen kannalta. Ilmapiiiri oli istunnon aikana rauhallinen eikä hiljaisia hetkiä ollut. Aineiston purkaminen aloitettiin 31.1.2008 kuuntelemalla nauhat läpi ja kirjoittamalla tärkeimpiä asioita ylös.

4.5 Aineiston käsittely

Metsänhoitoyhdistysten toiminnanjohtajille lähetetystä verkkosalkku-kyselystä tehtiin yhteenveto Microsoft Office Word -ohjelmalla. Nauhoitetut teemahaastattelut kirjoitettiin auki Microsoft Office Excel -taulukkoon, jonka jälkeen ne analysoitiin ja siitä kirjoitettiin yhteenveto. Aineisto käsiteltiin tammikuun aikana tapahtuvassa istunnossa. Istunnon jälkeen vertailtiin metsänhoitoyhdistyksiltä ja nuorilta saatua tietoa keskenään.

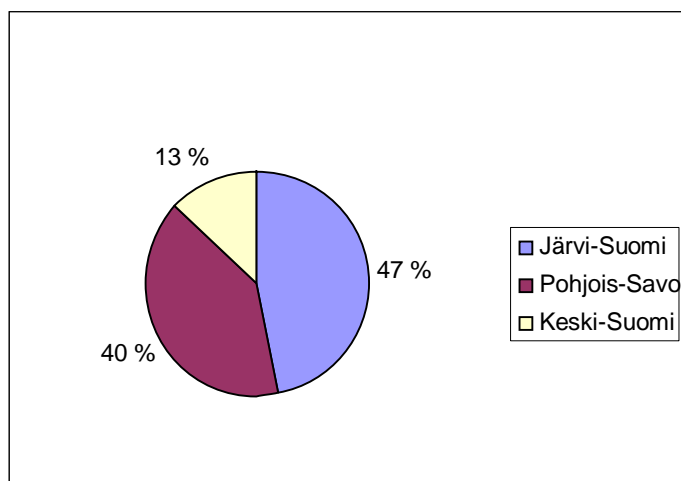
Opinnäytetyön suunnitelman esitys oli lokakuussa 1.10.2007. Marraskuun 5.11 - 18.11.2007 aktivoitiin verkkosalkkuun kysely metsänomistajaliitto Järvi-Suomi ry:n alueella toimiville metsänhoitoyhdistyksille. Kyselyn tunnukset lähetettiin Kiuruveden metsänhoitoyhdistykselle, josta ne toimitettiin metsänomistajaliitto Järvi-Suomi ry:n metsänhoitoyhdistyksille. Kyselyllä pyrittiin kartoittamaan metsurialan perustietoja. Viikolla 2 pidettiin ensimmäinen väliseminaari. Tammikuussa 30.1.2008 pidettiin istunto, johon osallistui 12 henkilöä. Toinen väliseminaari pidettiin 26.2.2008, klo 12.15. Seminaarissa kerrottiin opinnäytetyön edistymisestä ja istunnosta saatuja tuloksia. Liitteenä väliseminaariesitys (Liite 7). Väliseminaarissa sovittiin myös opinnäytetyön esityspäiväksi 25.3.2008. Varasimme opinnäytetyön esityspaikan Mirjami Kinnuselta 26.2.2008.

Kyselyä tehtäessä Pitkänen teki listan kysymyksistä. Kyselyä muokattiin ja ideoitiin yhdessä. Kyselystä tehtiin verkkosalkkukysely ja Mönkkönen muokkasi sitä. Pitkänen lähetti koodin ja salasanan Ari Ruotsalaiselle. Pitkänen soitti Niina Mäntyniemelle 16.11.2007 ja sai häneltä haastateltavien koulujen yhteystiedot. Haastattelu ja lupalappu ideoitiin yhdessä ja kouluihin otettiin yhteyttä tasapuolisesti. Haastateltaessa Mönkkönen esitti kysymykset ja Pitkänen esitti tarkentavia kysymyksiä. Haastattelut nauhoitettiin. Pitkänen ohjasi istunnon kulkua, huolehtimalla aikataulusta. Istunnossa molemmat kirjoittivat muistiinpanoja. Aineistot purettiin ja käsiteltiin yhdessä.

5 TULOKSET

5.1 Kysely

Kyselyyn vastasi 15 metsänhoitoyhdistystä: Keski-Savo, Mhy Pielavesi, Ylä-Savo Kyyjärven metsänhoitoyhdistys, Mhy Suontee, Lapinlahti, Kangasniemi, Haukivuoren Mhy, Kallavesi, Pieksämäki, Metsänhoitoyhdistys Kiuruvesi, Kerimäki, Mhy Sisä-Savo, Koillis-Savo, Keski-Karjala.

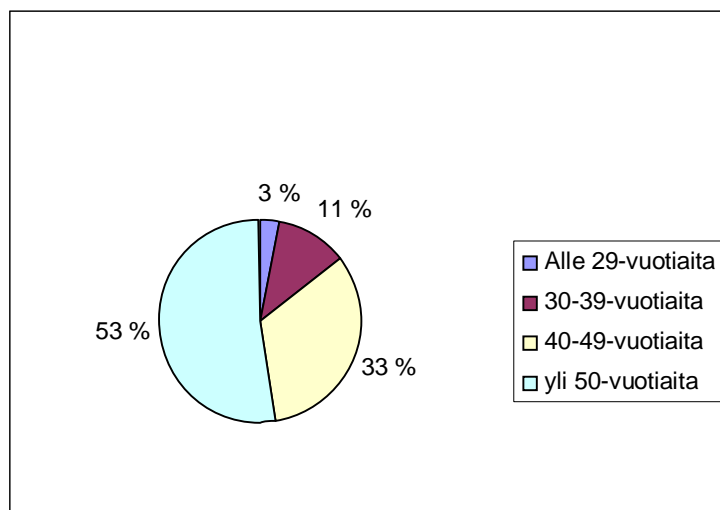
Kuvio 9. Metsänhoitoyhdistysten sijainti n = 15

Vastanneista suurin osa oli Järvi-Suomen alueelta n. 47 %, toiseksi eniten Pohjois-Savosta 40 % ja vähiten Keski-Suomesta n. 13 %. 67 %:lla yhdistyksistä ei ole tarpeeksi metsureita. Yhdistyksissä ei ole yhtään naismetsuria. 93 % vastanneista ei käytä ulkomaalaista työvoimaa, mutta 93 % on myös sitä mieltä, että ulkomaalaista työvoimaa on mahdollista palkata tulevaisuudessa. Yksi vastanneista ei osaa sanoa ulkomaalaisen työvoiman palkkauksesta tulevaisuudessa. 14 vastanneen mukaan palkkaus muuttuu tulevaisuudessa ja yksi vastanneista ei osaa sanoa. Vastanneista kaikki ovat kuitenkin sitä mieltä, että palkkaus lähtee nousuun.

Yhdistyksissä ei palkata metsureita oppisopimuksen kautta, mutta 87 % pitää sitä mahdollisena tulevaisuudessa, 13 % ei osaa sanoa. 60 %:lla yhdistyksistä on ympärivuotisia metsureita ja 80 % on sitä mieltä, että metsurin työstä voi tehdä ympärivuotisen. Koulu-

jen kanssa on yhteistyössä 73 %. Nuorilla on mahdollisuus tutustua kaikkien vastanneiden metsänhoitoyhdistysten kautta metsurin ammattiin ja 73 % yhdistyksistä käyttää harjoittelijoita metsurin työssä. 87 % panostaa metsäalan ammattien mainostamiseen näistä 87 % mainostaa tilaisuuksilla ja 33 % lehdissä. Oleellista näissä tuloksissa on se, että 60 %:lla vastanneista yhdistyksistä on ympärivuotisia metsureita ja 80 % mielestä metsurin työstä voi tehdä ympärivuotisen. Yhteistyössä on koulujen kanssa 73 % vastanneista yhdistyksistä.

Vastanneissa metsänhoitoyhdistyksissä työskentelee noin 210 metsuria. Yhdistyksillä on töissä yrittäjiä, kausityöläisiä ja vakinaisia työntekijöitä. Metsureiden määrä vaihtelee 4-35 välillä. Alle 29-vuotiaita metsureita on yhteensä 6 kpl ja 30 - 39 vuotiaita 20 kpl, 40 - 49 vuotiaita 57 kpl, 50-vuotiaita tai iäkkäämpiä on 92 kpl. Kolme vastanneista metsänhoitoyhdistyksistä ei tarvitse lisää metsureita muiden yhdistysten tarve on 2-10 metsuria lisää. Metsureita tarvitaan niin lähi vuosina kuin kesäkaudellakin. Merkittävää näissä tuloksissa on metsureiden ikäjakauma, jossa suurin osa metsureista on yli 50 vuotiaita. Tulosten mukaan suuri osa yhdistyksistä tarvitsee myös lisämetsureita lähivuosille ja kesäkausille.

Kuvio 10. Metsureiden ikäjakauma Järvi-Suomen alueella n = 175

Kysyttäessä metsurien määrän lisäämisestä, esiin nousivat vahvimpina vaihtoehtoina palkkauksen parantaminen ja ympärivuotinen työllistäminen. Muina vaihtoehtoina mainittiin ulkomaalaisen työvoiman kouluttaminen ja käyttö, maanviljelijöiden työllistämi-

nen, aikapalkkaus, ammatin arvostamisen lisäys ja oppisopimuskoulutus sekä yhteistyö eri toimijoiden kanssa.

Keskimääräinen minimipalkka vaihteli 1250 – 1800 €kk ja keskimääräinen maksimipalkka 1800 – 2800 €kk. Keskimääräisen urakkapalkan määräksi arvioitiin 1500 – 2200 €kk. Metsurin työsuhde-etuihin kuuluvat mm. turvavarusteet, työvaatteet, koulutautumismahdollisuus, puhelin, terveydenhuolto, työvälineet ja kulukorvaukset, salivuoro, merkkipäivälahjat ja jouluruoka.

Metsureiden määrää voisi lisätä metsänhoitoyhdistysten toiminnanjohtajien mielestä

1. yhteistyösopimuksilla muiden toimijoiden kanssa
2. pitämällä pääosa lomista paksun lumen aikaan ja miestyöhakkuilla
3. energiapuun korjuulla ja ylispuunhakkuutöillä
4. työtehtävien hyvällä suunnittelulla
5. kouluttamalla moniosaajia
6. sopivilla hakkuukohteilla voidaan työskennellä myös lumisina aikoina
7. metsureille töitä metsätalouden ulkopuolelta
8. keräämällä sulan aikana työaika pankkiin
9. hankkimalla uusia tehtäviä
10. markkinoimalla metsurihakkuuta nuoriin metsiin kesämökkitonteille
11. aputyönjohtajina ja konekuskeina toimiminen

Metsänhoitoyhdistykset tekevät kyselyn mukaan yhteistyötä koulujen kanssa ottamalla koululaisia työelämäharjoitteluun, metsä- ja teemapäivillä, järjestämällä retkiä, kertomalla metsäalan ammattiteistä kouluilla, kehittämishankkeilla, tapahtumiin osallistuminen esimerkiksi Farmari -näyttelyyn.

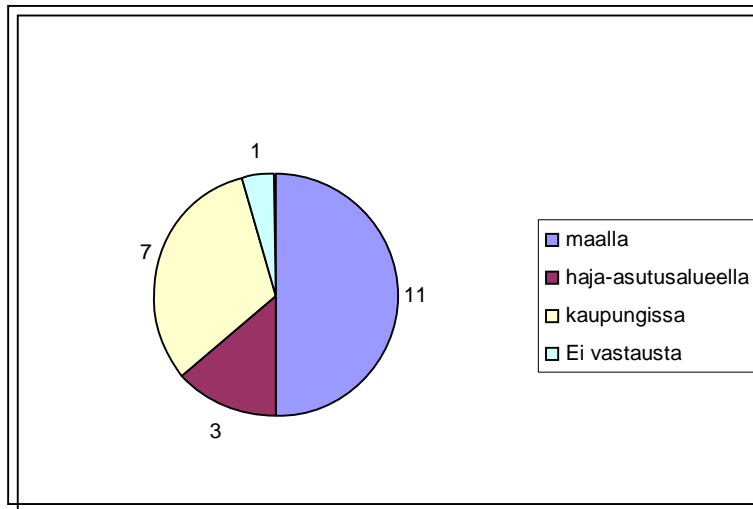
Metsänhoitoyhdistysten mielestä kolme tärkeintä asiaa, joilla nuoria saataisiin metsurin ammattiin

1. luonnonläheinen ammatti
2. itsenäinen työ
3. palkkaus

Muita asioita, jotka nousivat esille, olivat metsurityön arvostettavuus, työn varmuus, siisältö, monipuolisuus ja riittävyys, ympärivuotinen työ, työnjäljen näkeminen, talvityöllisyyden parantaminen, ei säännöllistä työaikaa eikä siistiä sisätyötä.

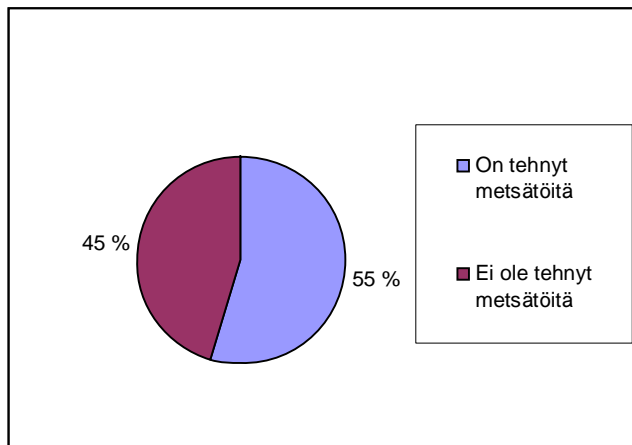
5.2 Teemahaastattelu

Haastateltavat koulut sijaitsivat Pohjois-Savossa ja haastateltavia koululaisia oli yhteensä 22, joista 11 asuu maalla, 3 haja-asutusalueella, 7 kaupungissa ja 1 jätti vastaamatta kysymykseen. 9 haastateltavaa tykkää maalla asumisesta rauhallisuuden, hiljaisuuden ja mukavuuden ja tekemisen takia, 1 haastateltava ei pitänyt maalla asumisesta paikan pienuuden takia. Kaupungissa asuvat viihtyvät kaupungissa, koska siellä on ihmisiä ja monipuolisuutta, 2 kaupungissa asuvista mainitsi viihtyvänsä myös maalla. 2/3 haja-asutusalueella asuvasta asuisi mieluummin jossain muualla, kylän pienuuden takia, koska he kaipaavat enemmän ihmisiä ja toimintaa. 2 haastateltavaa jättivät kysymykseen vastaamatta. Tästä voidaan päätellä, että suurin osa maalla ja kaupungissa asuvista viihtyy asuinalueellaan, kun taas haja-asutusalueella asuvat kaipaavat enemmän ihmisiä ja toimintaa.

Kuvio 11. Haastateltujen asuinalue n = 22

Haastatelluista 12 on tehnyt metsätöitä, esimerkiksi raivaussahausta, taimikonhoitoa, puusavottaa, metsäkoneenajoa ja linjojen tekoa. Vastanneista kaikki olivat käyneet metsässä erilaisten harrastusten parissa, esimerkiksi metsällä ja kalassa. Maalla ja haja-asutusalueella asuvista 10/15 haastatelluista on tehnyt metsätöitä. 6:lle maalla asuvalle metsätöiden teko oli mieleistä ja 4 ei pitänyt metsätyöstä. Kaupungissa asuvista metsätöitä oli tehnyt ainoastaan 2/7. Heistä kumpikin piti metsätyöstä. Kukaan vastanneista ei ollut kiinnostunut metsurin ammatista, mutta yksi maalla asuva oli kiinnostunut metsäalasta ja yksi ei pitänyt metsurin ammattia kokonaan pois suljettuna vaihtoehtona. Ala ei kiinnosta, koska työ on raskasta, päivät ovat pitkiä, metsässä joutuu olemaan koko ajan tai tuleva ammatti on jo tiedossa. Alassa kiinnosti luonnonläheisyys. Vastauksista voidaan päätellä, että maalla ja haja-asutusalueilla asuvista vastanneista suuri osa oli tehnyt metsätöitä ja yli puolet piti työtä mieleisenä. Kaupungissa asuville metsätyöt olivat tuttuja ainoastaan kahdelle vastannaista, mutta työ oli molemmille mukavaa. Kukaan ei kuitenkaan ollut kiinnostunut metsurin työstä ammattina.

Kuvio 12. Kuinka suuri osa haastatelluista on tehnyt metsätöitä n = 22

Metsurin työkuvaan kuuluvaksi lueteltiin raivaukset ja hakkuut, harvennukset, istutukset, tukkipuiden käsittely, puiden kuljetus ”jalostamoon”, puunkaatoalueen määrittäminen, puunkaatoalueen määrittäminen, metsänhoito, risusavotta, puunkaatoalueen määrittäminen koneilla, metsänhuoltaminen, raivaus- ja moottorisahan käyttö, metsässä riehuminen. Maalla asuvat tiesivät paremmin metsurille kuuluvista töistä kuin kaupunkilaiset.

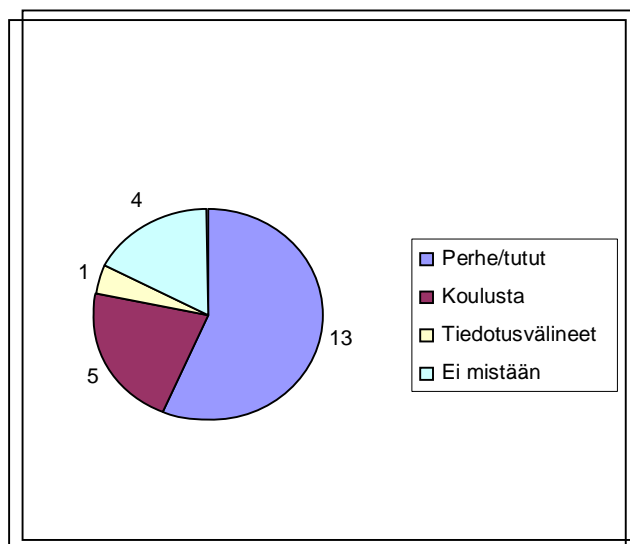
Metsurille kuuluvia ominaisuuksia olivat vastanneiden mukaan luonnonläheisyys, luonto- ja ulkoilmaihminen, voimakkuus, metsässä ja yksin viihtyminen, jaksaa tehdä pitkää päivää, ahkeruus, osaa käyttää koneita, tavallinen ihminen, mies, mutta nainenkin käy, hyvä koulutus ja alasta kiinnostuneisuus. Yksi vastanneista piti metsuria 50-vuotiaana alkoholisoituneena miehenä.

Ammatin hyviksi puoliksi mainittiin luonnonläheisyys, ei ole istumatyötä, liikunta ja raitisilma, näkee paljon luontoa ja erilaisia puita, saa olla itsekseen, hyvä palkka, saa olla rauhassa ja ulkona, töitä riittävästi, henkinen työ, käsillä tekeminen, ilmapiiri, rauhallista, mieleinen työ on hauskaa ja jännää ja siinä hermo lepää, mieleinen työ voi olla nautinto, saa liikkua metsässä, kunto kasvaa, ei ole porukkaa ympärillä, ei kovin raskasta nykyään. Ammatin huonoiksi puoliksi mainittiin sää, raskasta, talvella olosuhteet vaikeat, ötökät, työtapaturomarkit, sahan kantaminen, pitkät päivät, yksinäinen työ, metsässä työskentely. Yksinäinen työskentely mainittiin sekä positiivisessa että negatiivisessa muodossa. Tuloksista käy ilmi, että vastanneista monen mielestä työn hyviä puolia ovat luonnonläheisyys, liikunta ja itsenäisyys. Huonoiksi puoliksi mainittiin

usein työn raskaus, sääolosuhteet, yksinäisyys ja pitkät työpäivät. Muutamien mielestä ammatin hyviä puolia olivat palkkaus, työn keveys, ilmapiiri ja henkinen työ, näistä vastauksista voisi päätellä, että vastanneilla ei ole oikeaa kuvaa ammatista.

Haastateltavista kahdeksalla on suvussa tai tuttavapiirissä metsureita. Kaikkien haastateltavien mielestä metsureita tarvitaan, koska metsä kasvaa koko ajan, puu ei kaadu itsestään, taloja rakennetaan, puusta saadaan materiaalia esimerkiksi paperia ja polttopuuta, Suomessa on aika paljon metsää ja Suomi elää puun varassa aika paljon. Puun kaataminen ja hoitaminen, metsurit ovat tärkeitä metsän kunnossa pitäjiä, ei ole ketään muutakaan, joka hoitaisi hommia, puuta puuteollisuuteen ja lämmitykseen. Vastauksista voidaan päätellä, että haastateltavien mielestä metsureita tarvitaan.

Haastateltavat olivat saaneet tietoa alasta suvulta, koulusta, metsätaitokilpailusta, yleis-tietona ja – sivistyksenä ja käsityksenä, itse pääättelemällä, tutuilta, televisiosta ja kave-reilta. Kaupunkilaisilla ei ollut metsurin ammatista yhtä paljon tietoa kuin maalla asu-villa. Kyselyn pohjalta tärkeimpinä tiedonlähteinä voidaan pitää perhettä ja tuttuja, kou-lua ja tiedotusvälineitä.

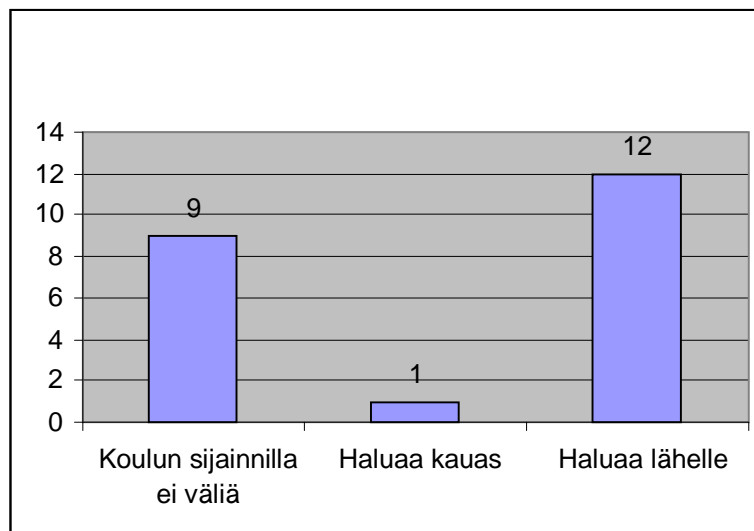
Kuvio 13. Tietolähteet n = 22

Kiinnostusta metsurin ammattia kohtaan voisi herättää vastaajien mukaan mainostamalla, totuttamalla kaupunkilaiset metsään, kertomalla työpäivästä ja ammatista hyviä ja

huonoja puolia, tekemällä töitä metsässä, asua lähellä metsää, nähdä työ käytännössä, dokumenteilla, tuomalla esille yhteiskunnallisen hyödyn.

Haastateltavien mielestä metsurin työ sopii naisille. Useimpien mielestä naisen pitää olla reipas, hyväkuntoinen ja voimakas, ei mikään ”ihkunainen”, luonnonläheinen ja työssä viihtyvä. Haastateltavista kaikki olivat käyneet metsässä, mutta vain 12 heistä on kokenut elämyksiä, jotka ovat olleet positiivisia esimerkiksi tuohikupin teko, metsästysreissut ja retket.

Kaksi maalla asuvaa haastateltavaa aikoo metsäalalle. Koulun sijainnilla ei ollut 9 haastateltavalle merkitystä, yksi haluaisi kauas ja 12 lähelle. Ihmiset eivät vaikuta 12 vastanneen jatko-opiskelupaikan valitsemisessa, 8 vaikuttavat vanhemmat, kavereiden ja opettajien vaikutusvalta on vähäistä.

Kuvio 14. Koulun sijainnin vaikutus haastateltaviin n = 22

Metsäalan vierailijoita oli käynyt yhdellä koululla. Haastateltavat pitivät vierailijoiden esityksistä. Yhdelle heräsi ajatus, ettei ryhdy ammattiin ja yhden mielestä olisi pitänyt olla lisätietoa ammatista.

Haastateltavien mielestä hyviä esitystapoja olisivat esittäjälle sopiva esitystapa, suullinen kertominen, PowerPoint, videot, kuvat ja metsäkoneen näyttille tuominen. Esityksessä pitäisi tulla esille tietoa koulutuksesta, ensin hyvät puolet ja sitten huonot puolet,

kertomalla siitä mikä kuulijoita kiinnostaa, kertomalla monipuolisesti ammatinkuvasta, omat kokemukset, työpaikoista, työoloista, työn käytännöllinen puoli, työtehtävät, työnantajat, työaika, työviikon pituus, ihmisen soveltuvuus ammattiin, kyvyt.

Maa- ja metsätaloutta on ainoastaan valinnaisena kurssina joissakin kouluissa. Biologian ja maantiedon tunneilla on vähän metsäopetusta. 9 mielestä metsäopetus olisi kouluissa tarpeellista. Vastauksista selviää, että metsäopetus on hyvin vähäistä haastateltavilla kouluilla ja monen vastanneen mielestä opetusta voisi olla enemmän. Kaikkien haastateltavien mielestä fyysiset harrastukset ja työ ovat mielekäästä, mutta ne eivät vaikuta fyysisen työn tekemiseen ammattina. Haastateltavat olivat huomioineet tiedotusvälineissä metsäalan juttuja, mutta ne eivät ole herättäneet mielenkiintoa.

Haastateltavien mielestä hyvässä artikkelissa ja mainoksessa on kuvia, värejä, iso ja puoleensa vetävä otsikko, väljä ja sujuva teksti, huumoria, mieleen jäävä tyylikäs ja erilainen, että sen huomaa joukosta.

5.3 Istunto

Istunnossa saatiin paljon uusia näkökulmia ongelmien ratkaisemiseen. Miksi nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista ja miten nuoret saadaan kiinnostumaan metsurin ammatista? Tärkeimmiksi asioiksi istunnossa katsottiin, palkkaus, työn ympäri-
vuotisuus, markkinointi ja koulutus, jotta nuoret kiinnostuisivat ammatista. Palkka on nykyisin huono ja se täytyisi nostaa sopivalle tasolle. Palkkausta voitaisiin nostaa ilman että yksikkökustannukset nousevat. Jos kysyntää on paljon ja metsureita vähän, metsureiden palveluista maksetaan enemmän. Hyvästä palvelusta saadaan hyvä hinta.

Imagon luomisessa tulisi olla mukana oppilaitokset, metsäteollisuus ja järjestöt. Se tulee luoda valtakunnallisella ja alueellisella tasolla. Imagon luominen pitää tapahtua oppilaitosvetoisesti ja sille tehdään toimintasuunnitelma. Imagon luomiseen kuuluvat talousarviot, toimenpiteet ja oikean kohderyhmän valinta. Metsätyöntekijöiden ja metsäpalvelutuottajien sekä metsäkoneenkuljettajien tulisi rakentaa imagoa yhdessä. Nuorille tulisi olla uramahdollisuuksia ja mahdollisuus laajentaa alaa. Metsurintyöhön kykenemätön metsuri voisi esimerkiksi toimia metsäalalla muissa tehtävissä. Myös partiolaisiin tulisi

vaikuttaa, koska he ovat luonnonläheisiä ihmisiä. Ammatille tulisi saada urheilullinen imago, jolloin alalle saataisiin hyväkuntoisia nuoria. Urheilua harrastavat voisivat tehdä kesäisin metsurintöitä kunnon kohottamiseksi. Metsureiden keskimääräinen kuntuoluokka välillä 1-5 on 3.6, eikä alalla ole ylipaino-ongelmaa. Metsurin työ on fyysistä ja energiaa kuluttavaa. Metsuria pidetään vahvana suomalaisena miehenä ja vahvuutta arvostetaan. Metsäalaa tulisi tuoda ihmisten ilmoille esimerkiksi Farmari-maatalousnäyttelyiden avulla.

Sijoitus markkinointiin on pieni kustannus sen tuottamaan hyötyyn verrattuna, joten ammattia ei tule mainostaa ainoastaan radiossa ja lehdessä. Toimittajan tulisi käydä itse metsässä, jotta hän saisi omakohtaisen kuvan ammatista. Työtä tulisi mainostaa vaativana eikä kivana, jotta oikeanlaisia ihmisiä saataisiin alalle. Mainonta tulisi suunnata kaupunkilaisiin, koska he pitävät metsää eksoottisena paikkana. Kaupunkilaisista voitaisiin saada tarvittavat henkilöt alalle. Työtä täytyy osata myydä oikein ja monenlaisten toimijoiden tulee toimia yhdessä, jolloin vaikutus tapahtuu olemassa olevien organisaatioiden ja kummiyritysten kautta. Myynti, organisointi ja verkostoituminen tulisi saada kuntoon. Nuoriin ei kannata vaikuttaa yrittäjyyden kautta, koska se ei ole heille ajankohtaista. Idea menestykseen tarvitsee linkin historiaan, koska menneisyydestä voi ottaa oppia.

Karl-Erik Hasa mainitsi istunnossa, että vuonna 1995 metsurin ammattiin johtava koulutus lakkautettiin viideksi vuodeksi. Nykyisin koulutusta ollaan muuttamassa. Tutkinnon tuleva nimi on metsuri- ja metsäpalvelujen tuottaja. Koulutuksesta on tehty monipuolisempi ja yrityskeskeisempi. Alalle kaivataan metsureita, joilla on hyvät kielitaidot ja kädentaidot, jotta heitä voitaisiin lähettää esimerkiksi myrskytuhojen korjaustöihin ulkomaille. Hyvä peruskoulutus tulisi olla pakollinen metsurin ammattiin kouluttautuville. Ongelmana tulee olemaan tulevaisuudessa myös pula metsäalan opettajista, kun ammattitaitoiset opettajat jäävät eläkkeelle. Opetusohjelmiin pitäisi saada metsäpuoli vahvemmin esille luonto- ja ympäristöarvoineen jo ala-asteella. Koululaisille tulisi järjestää metsäalalle työelämään tutustumispäiviä ja kesätöitä. Opettajat haluavat pitää vain pakolliset lakisääteiset tunnit, eivätkä yleensä halua panostaa kuin opinto-ohjelmassa oleviin asioihin, koska heille ei makseta palkkaa ylimääräisistä tunneista. Pohjois-Savossa yritysyrityksen kärjessä oleva Lapinlahti järjestää opettajille työelämään tutustumispäiviä. Opettajia tulisi viedä metsään saamaan hyviä kokemuksia met-

surin ammatista. Opettajat voisivat kertoa oppilaille työnkuvasta ja kokemuksistaan. Myös vanhempien asenne on tärkeä, sillä he voivat antaa ammatista negatiivisen kuvan lapselle. Yritykset ja koulut voisivat järjestää koululaisille yhdessä teemapäiviä, joissa olisi oppilaille pientä puuhaa. Esimerkiksi makkaranpaistoa nuotiolla, linnunpöntön tekoa ja oppilaat voisivat itse kokeilla raivaussahausta. Metsäretkille voisi osallistua nuoria metsuriopiskelijoita, jotka voisivat saada oppilaisiin paremman kontaktin, kuin vanhemmat metsurit.

Alalle voitaisiin saada lisää nuoria täsmäkoulutuksen avulla. Täsmäkoulutuksessa ammattiin opiskelevalla oppilaalla on varma työpaikka opiskelujen päätyttyä. Naisille tulisi myös järjestää metsäkursseja, jolloin alaa saataisiin myös naisten tietoisuuteen. Metsureilla tulisi olla mahdollisuus viettää kesälomat kesällä ja talvilomautukset tulisi poistaa. Talvella metsureille voisi järjestää suunnittelutehtäviä, koska toimihenkilöillä on talvi-aikaan ruuhkaa. Töitä voitaisiin monipuolistaa myös konetöillä.

Ammatin arvostettavuus on nousussa, mutta sitä pitäisi vielä parantaa. Ongelman ydin on, että muualla arvostetaan ammattia enemmän kuin itse alalla. Alan ammattilaisilla tulee olla terve ammattilypeys ja esimiesten tulisi myös osata alaistensa työt. Metsurin alaan tulee panostaa, että se pysyy elinvoimaisena. Tiedotusvälineiden tulisi kohdella metsäalaa paremmin, jolloin alasta ei välittyisi huono kuva ihmisille.

5.4 Tulosten yhteenveto ja hyödyntäminen

Kyselyssä selvisi, että metsänhoitoyhdistysten metsureiden keski-ikä on yli 50 vuotta. Metsureiden palkkausta tulisi nostaa ja työvoimaa tarvitaan enemmän. Teemahaastattelussa selvisi, että nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista ja metsäopetus on kouluissa vähäistä. Tärkeimmiksi asioiksi istunnossa katsottiin palkkaus, työn ympärivuotisuus, markkinointi ja koulutus. Näitä asioita parantamalla nuoria saataisiin alalle. Palkkausta tulee nostaa ja työstä tehdä ympärivuotista. Markkinoinnin laatua tulee parantaa ja koulutusta olisi monipuolistettava.

Valitut menetelmät, kysely, teemahaastattelu, ryhmäistunto olivat hyviä, koska niiden avulla saatiin tarvittava tieto. Ohjaajien neuvoja kannattaa kuunnella, mutta tehdä myös

omia ratkaisuja. Opinnäytetyötä tehdessä oppi, että kyselyjä ja haastatteluja kannattaa testata ennen käyttöä, koska silloin huomaa puutteet ja turhat kysymykset. Istuntoa järjestettäessä kannattaa varmistaa, että myöhästyneetkin osaavat paikalle. Kutsussa tulee ilmoittaa myös tila, jossa istunto pidetään, jos se on eri kuin kokoontumispaikka.

5.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta tarkasteltaessa keskeinen merkitys on tutkijalla. Tutkijan täytyy kuvata tutkimusprosessi niin, että lukijalle välittyy selkeä kokonaiskuva tutkimuksesta. Koko tutkimusprosessi on laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden arvioinnin lähtökohtana. Arviointiin vaikuttavat tutkimusaineiston kerääminen, aineiston analyysi ja tutkimuksen raportointi. (Niittyniemi 2001, 45.)

Ensimmäisenä luotettavuuden tarkastelukohteena laadullisessa tutkimuksessa on aineisto ja sen kerääminen. Laajan aineiston hallitseminen voi olla usein vaikeaa. Aineisto on saatava helposti hallittavaan muotoon hukkaamatta tutkimuksen kannalta oleellista tietoa. (Niittyniemi 2001, 45.)

Tutkimuksen luotettavuutta lisäsi se, että aineistoa on kerätty kolmella eri tavalla eli kyselyyn, teemahaastattelun ja ryhmäistunnon avulla. Osallistuminen tutkimukseen oli vapaaehtoista ja haastateltavat pysyivät nimettöminä. Luotettavuus parantui, kun tutkimuksessa otettiin huomioon metsälällä toimivien, ammatinvalinnan parissa työskentelevien ja nuorten näkökannat. Haastattelujen ja istunnon nauhoittaminen ja muistiinpanojen kirjoittaminen lisäsivät tutkimuksen luotettavuutta, koska aineistoa voi tutkia myöhemmin uudelleen. Lehdistön paikalla olo saattoi heikentää tutkimuksen luotettavuutta. Katso liite 8. Luotettavuutta lisäsi se, että kyselyyn vastattiin hyvin, vastausprosentti oli 68 %. Teemahaastattelun luotettavuutta lisäsi koulujen erilaisuus, oppilaitten taustojen monipuolisuus ja haastatteluympäristön rauhallisuus, jolloin haastateltava pysyi keskittymään haastatteluun.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää nuorten kiinnostusta metsurin ammattiin ja keinoja kiinnostuksen lisäämiseksi. Tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen ja tutkimusmenetelminä käytettiin kyselyä, teemahaastattelua ja ryhmäistuntoa.

Tulosten perusteella nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista, koska palkkaus on huono, työ ei ole ympärivuotista, alaa ei arvosteta riittävästi ja imago on huono. Nuoret pitävät työtä raskaana ja yksipuolisena. Nuorten kiinnostusta voisi herättää luomalla alalle urheilullinen imago, markkinoimalla alaa totuuden mukaisesti, parantamalla palkkaa ja monipuolistamalla työtä. Yritykset ja koulut voisivat järjestää nuorille teemapäiviä, joista nuoret saisivat omia kokemuksia.

Toisen asteen ammatillinen metsäalan koulutus on koko Suomessa muuttumassa. Uuden tutkinnon nimi on metsuri- ja metsäpalvelujen tuottaja. Koulutuksesta on tehty monipuolisempaa ja yrityskeskeisempää. Nykyisten opettajien jäädessä eläkkeelle tulee pula ammattitaitoisista metsäalan opettajista.

Istunnon ansiosta Metsälehti kirjoitti Tikiforest Oy:stä lehtiartikkelin metsänhoitotyön kustannuksista. Istunto loi kontakteja osallistujien välille. Tikiforest Oy ja Savon ammatti- ja aikuisopisto ovat tekemässä videota metsureista osakseen istunnon ansiosta. Video löytyy Savon ammatti- ja aikuisopistolta. Materiaalia voi käyttää metsäopetuksessa ilman videota. Yksi versio on esillä Lahden Farmari-näyttelystä 2008. Video valmistuu loppukesästä 2008.

Taulukko 1. Jatkotoimenpiteet

KUKA	MITÄ	MITEN
Uuden opinnäytetyön tekijät	Opinnäytetyö ala-asteikäisille ja ala-asteen opettajille kiinnostuksesta metsäopetusta kohtaan.	Kyselyllä ja haastattelulla
Nuori ja lupaava -hanke	Uusi hanke metsäalaan liittyen, esimerkiksi metsäalan imagon parantaminen	Opinnäytetyön hyödyntäminen, yhteistyö eri tahojen kanssa, esimerkiksi koulut.
Opetushallitus	Metsäopetusta voisi lisätä opetussuunnitelmaan peruskouluun.	Metsäopetuksen lisäys opetussuunnitelmaan.
Savon ammatti- ja aikuisopisto	Metsäalaa voisi mainostaa nykyisen tilanteen ja työnkuvan mukaisesti	Teemapäivät, radio, TV, lehdet
Metsäteollisuus, esimerkiksi UPM-Kymmene	Yhteistyö koulujen kanssa	Työelämäharjoittelu
Metsänhoitoyhdistykset	Yhteistyö koulujen kanssa	Työelämäharjoittelu

Taulukossa 7 kerrotaan, mitä kunkin tahon tulisi opinnäytetyön tekijöiden mielestä tehdä, jotta metsurin ammatti tulisi enemmän esille ja nuoria saataisiin alalle.

Muut opinnäytetyön tekijät voisivat tutkia, miten metsäalan saisi ala-asteen opintosuunnitelmaan ja kuinka kiinnostuneita ala-asteikäiset ovat metsäalasta. Tutkia voisi myös kuinka kiinnostuneita peruskoulun opettajat olisivat lisäämään metsäalan opetusta ja vanhempien vaikutusta lasten mielipiteisiin metsäalasta.

Opinnäytetyön tekijöiden mielestä metsäalan opintoja pitäisi saada jo peruskoulun opintosuunnitelmaan. Vanhemmat pitäisi saada asennoitumaan metsäalaan positiivisesti, sillä vanhemmilla on suuri vaikutus lapsiin. Metsurien alaa tulee markkinoida nuorille mielenkiintoisesti ja nuoria koskettavasti.

Opinnäytetyössä saatiin hyvin selville, mitä ammatissa pitäisi parantaa, jotta nuoret kiinnostuisivat ammatista. Tutkimusmenetelmien avulla kerätty tieto poikkeaa tietopu-
rustasta vain vähän. Nuorten kiinnostuksen lisäämiseksi saatiin jo ennestään tuttuja rat-
kaisuja, esimerkiksi teemapäivät ja yhteistyö koulujen kanssa. Uusina ideoina tulivat
imagon parantaminen, metsäopetuksen lisääminen ala-asteen opetussuunnitelmaan, alan
markkinointi nykyisen tilan ja työnkuvan mukaisesti ja oman ammatin arvostettavuuden
parantaminen. Ammatin arvostettavuutta ja imagoa voisi parantaa luomalla metsäalalle
paremman ilmapiirin. Uutta tietoa saatiin enemmän nuorten kiinnostuksen lisääminen –
ongelman ratkaisemiseksi kuin ongelmaan miksi nuoret eivät ole kiinnostuneita metsä-
rin ammatista. Ratkaisut ovat toteutettavissa käytännössä, mutta ne vaativat monien eri
tahojen yhteistyötä. Osaa parannusehdotuksista ollaan toteuttamassa tällä hetkellä. On-
gelmat olivat sopivan haastavia ratkaistaviksi opinnäytetyössä.

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. (toim.). 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, metodiin valinta ja aineistokeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Juva: WS Bookwell Oy.

Aaltola, J. & Valli, R. (toim.). 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Juva: WS Bookwell Oy.

Amundson, N. 2005. Aktiivinen ohjaus. Opas uraohjauksen ammattilaisille. WS Bookwell Oy. Juva 2005.

Erwin, P. 2001. Asenteet ja niihin vaikuttaminen. Werner Söderström Osakeyhtiö.

Heikkilä, J. 1981. Luovan ongelmanratkaisun didaktiikka. WSOY:n graafiset laitokset. Juva 1981.

Lensu, H. 2007. Metsurikoulutus ei kiinnosta nuoria. Maaseudun tulevaisuus 14.9.2007, 14.

Niittyneemi, H. 2001. Miksi minusta tulee sairaanhoitaja? Ammattikorkeakoulussa opiskelevien sairaanhoidon opiskelijoiden ammatinvalinnan taustalla olevia tekijöitä. 2001.

Niskanen, A. 2005. Menestyvä metsäala ja tulevaisuuden haasteet. Gummerus Kirjapaino Oy. Saarijärvi 2005.

Nummenmaa, A-R. 1992. Toisen sukupuolen ammatti nuoren koulutusvalintana. Työministeriö. Helsinki 1992.

Peltola, A. 2006. Metsätilastollinen vuosikirja 2006. Vammalan kirjapaino Oy. Vammala 2006.

Riikilä, M. 2007. Metsäsektorin tulevaisuudelta puuttuu uusia osaajia. Metsälehti. 21, 8.11.2007, 11.

Tikkanen, A. 2005. Tikiforest oy 2005

Tikkanen, A. 2006. Tikiforest oy 2006

Tuomi, J. & Saarijärvi, A. 2004. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä 2004

Vuorinen, R. & Välijärvi, J. 1994. Itsenäisiin valintoihin ohjaaminen. Painatuskeskus Oy. Helsinki 1994.

Örn, J. 2004. Metsätyövoiman tarve ja koulutus 2003–2010. Metsätehon raportti 175. Helsinki: Metsäteho Oy.

Painamattomat lähteet

Epäily, N. 2003. Kysely, haastattelu ja etnologinen havainnointi – Menetelmiä kylien sosiaalisten käytäntöjen kartoittamiseksi ja suunnittelun tueksi [<http://terra.oulu.fi>] viitattu 29.1.2008

Helin, M. 2007. Raivaussaha sopii naisen käteen [www.etera.fi] viitattu 29.10.2007

Jyväskylän Yliopisto, Viestintätieteiden laitos [<http://www.jyu.fi>] viitattu 9.1.2008

Karjalainen, S. 2007. Koulutuksen suuntaaminen opetusministeriön kannalta. 2007. [<http://www.smy.fi>] viitattu 24.10.2007

Kyselevät tutkimustavat. [www2.uiah.fi] viitattu 25.2.2008

Lindström, B. 2007. Miksi mainontaa ja miten se toimii. [www.mainonnanviikko.fi] viitattu 20.12.2007

Maaseutu. 2007. [<http://fi.wikipedia.org/wiki/Maaseutu>] viitattu 8.11.2007

Metsuri. 2006.[<http://www.ammattinetti.fi>] viitattu 2.10.2007

Metsurin töitä olisi tarjolla sadoille nuorille 17.9.2007
[<http://www.metsakeskus.fi>] viitattu 2.10.2007

Metsäala tarvitsee lisää duunareita 9.1.2008 [www.savonsanomat.fi] viitattu 10.1.2008

Metsäalan koulutus uudistuu [www.v-smol.fi] viitattu 25.10.2007

Metsäalalta löytyy kaikki elementit olla seikkailuala. 2005. Metsänhoitoyhdistys Itä-Hämeen jäsenlehti [www.mhy.fi/itahame/nuortensivut.fi] viitattu 29.10.2007

Metsäsektorin koulutuksen kehittäminen Suomessa, Opetusministeriö 2008.
[www.minedu.fi] viitattu 26.2.2008

Metsäsektorin työvoima 2006. [www.metla.fi] viitattu 25.10.2007

Metsätöitä tarjolla. 2007. [http://www.mtk.fi/metsa/fi_FI/metsa_etu/] viitattu 26.9.2007

Metsätalouden koulutusohjelma [<http://www.mol.fi/avo/koulutus/pt-metsa.htm#k2>] viitattu 26.3.2008

Metsätyöntekijöiden keskimääräiset päivä- ja tuntiansiot 1985–2005. Metsätilastollinen vuosikirja 2006 [www.metla.fi] viitattu 8.11.2007

Metsätyöntekijöiden lukumäärät ja työsuhteiden määrä työlajeittain 1994 – 2007.
[<http://tilastokeskus.fi/>] viitattu 8.11.2007

Nuori ja lupaava maaseudulla. 2007. [<http://www.maaseutuammattiin.fi>] viitattu 26.9.2007

Parviainen L., 2005 Fokusryhmät [www.cs.uta.fi] viitattu 18.1.2008

Perkiö-Mäkelä M., 2001. Metsurien ja metsäkoneenkuljettajien ammatissa pysymiseen vaikuttavat tekijät [www.etera.fi] viitattu 25.10.2007

Puu- ja erityisalojen liiton elinkeinopoliittisia tavoitteita sekä sopimusalojen työllisyys- ja tuotantonäkymät [www.puuliitto.fi] viitattu 25.10.2007

Päätely [<http://fi.wikipedia.org>] viitattu 20.2.2008

Ryhmä – mikä, miksi, miten? [<http://www.kielijelppi.fi/ryhmaviestinta/ryhma-mika-miksi-miten>] viitattu 10.1.2008

Ryhmäkeskustelu [www.juuseri.com] viitattu 18.1.2008

Suojelkaa nuorisoa metsäalan kurjuudelta.

[<http://www.metsalehti.fi/KysyJaVastaa/ThreadList.aspx>] viitattu 27.9.2007

Tilastokeskus, 2007. Tuntipalkka metsänhoitotöissä oli 10,88 euroa 2. neljänneksellä 2007 [<http://tilastokeskus.fi/>] viitattu 8.11.2007

Tuominen, L. & Kontro, E. 2007 T-53.1161 Työjärjestelmien analysointi ja kehittäminen. Yksiö- ja ryhmä haastattelujen lajit ja toteutus. [<http://www.tuta.hut.fi>] viitattu 14.11.2007

TAULUKKO. Metsätyöntekijöiden lukumäärät ja työsuhteiden määrä työlajeittain 1994 - 2007 ([http://tilastokeskus.fi/.](http://tilastokeskus.fi/))

Metsätyöntekijöiden lukumäärät ja työsuhteiden määrä työlajeittain 1994 - 2007

Vuosi	Työntekijöiden määrä*		Työsuhteiden määrä työlajeittain**											
			Puutavaran valmistus (100)		Metsänhoitotyöt (200)		Metsäkonetyöt (300)		Muut metsätyöt (400)		Uittotyöt (500)		Taimitarhatyöt (600)	
Neljännes	II	IV	II	IV	II	IV	II	IV	II	IV	II	IV	II	IV
1994	3 652	3 834	2 857	1 218	149	147	2 671	1 945	143	131	1 257	367
1995	2 733	3 063	3 539	1 296	120	126	1 837	1 721	117	74	1 383	465
1996	5 409	4 103	2 317	2 693	2 855	1 081	98	75	1 405	1 440	64	47	1 177	565
1997	4 957	3 764	2 164	2 411	2 776	1 297	56	73	1 298	1 549	62	37	1 091	378
1998	4 421	3 299	2 069	2 181	2 591	1 520	26	9	1 370	1 333	59	40	629	182
1999	3 816	2 938	1 990	2 134	2 420	1 593	22	12	919	1 022	49	34	504	125
2000	3 372	2 721	1 706	1 702	2 563	1 599	11	12	1 219	1 182	51	40	19	11
2001	3 106	2 665	1 668	1 708	2 502	1 875	14	5	766	906	35	26	13	19
2002	2 851	2 414	1 275	1 535	2 436	1 791	9	4	832	950	37	1	14	3
2003	3 228	2 382	1 100	1 169	2 714	1 760	***	***	1 513	1 432	34	22	38	26
2004	2 931	2 178	950	982	2 471	1 665	***	***	1 387	1 324	24	24	51	39
2005	3 062	1 939	967	883	2 680	1 491	***	***	1 175	1 043	9	21	31	27
2006	2 257	1 724	745	635	2 054	1 429	***	***	790	909	15	15	32	29
2007	2 310		642		2 240		***		666		22		6	

* Sisältää työlajit puutavaran valmistus (100), metsänhoitotyöt (200), metsäkonetyöt (300), muut metsätyöt (400), uittotyöt (500) ja taimitarhatyöt (600)

** Henkilö voi olla työsuhteessa useassa työlajissa

*** Metsäkonetöitä ei enää tilastoida Tilastokeskuksen toimesta

LIITE 2

TAULUKKO. Metsätyöntekijöiden keskimääräiset päivä- ja tuntiansiot 1985–2005
(Metsätilastollinen vuosikirja 2006)

Vuosi	Keskimääräinen päiväansio			Keskimääräinen tuntiansio konetyössä			
	Moottorisahahakkuut			Metsänhoitotyöt		Koneellinen hakkuu	Lähikuljetus
	Urakka-, palkkio-, ja osaurakka-työ		Aikatyö	Urakka- palkkio- ja osaurakka- työ	Aikatyö		
	Työvälineosuus mukaan lukien	Ilman työvälineosuutta					
	€/päivä			Ilman työvälineosuutta		€/h	
1985	43,70	32,30	40,30	39,30	32,80
1986	46,20	34,10	41,20	40,70	34,30
1987	49,20	36,30	40,70	43,40	35,10
1988	52,40	38,80	45,00	44,20	39,30
1989	59,70	44,00	50,90	46,90	41,00
1990	65,90	48,60	58,20	51,80	44,40
1991	70,00	51,80	60,00	53,10	47,20
1992	72,80	53,80	62,40	53,80	48,60
1993	78,30	57,80	57,60	56,60	48,10
1994	79,50	58,70	59,50	60,80	50,20
1995	86,40	63,70	68,40	63,50	54,60
1996	87,20	64,40	76,60	65,00	59,80
1997	89,90	66,40	67,70	65,00	61,50
1998	89,70	67,20	63,70	66,00	62,50
1999	88,90	66,60	65,50	66,60	64,20	8,90	8,20
2000	89,95	67,20	68,50	68,91	68,97	9,40	8,70
2001	93,38	69,80	73,59	66,77	71,86	9,70	9,00
2002	97,37	72,70	76,23	67,96	76,48	9,69	9,27
2003	105,77	79,34	73,75	75,89	77,18	10,14	9,29
2004	109,18	82,02	78,35	79,00	78,10	10,35	9,68
2005	113,74	86,45	79,35	84,10	81,74	10,70	10,13

Aikatyö = Normaali päiväpalkkaus

Urakkapalkkio = Työn perusteella maksettava palkka

Osaurakkatyö = Osaksi aikatyötä ja osaksi urakkapalkallista työtä

Kysely Metsänhoitoyhdistysten toiminnanjohtajille Metsänomistajien liitto Järvi-Suomi ry:n alueella

Hei!

Olemme agrologiopiskelijoita Savonia - ammattikorkeakoulusta, Iisalmesta. Teemme opinnäytetyötä, jonka aiheena on nuorten kiinnostus metsuriksi. Tämän kyselyn avulla keräämme pohjatietoa opinnäytetyötämme varten. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miksi nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista ja kuinka heidän kiinnostusta ammattia kohtaan voisi lisätä. Lisäksi keräämme aineistoa haastattelemalla yhdeksännen luokan oppilaita. Voisitteko ystävällisesti vastata kyselyyn. Kyselyyn vastaaminen ei velvoita teitä jatkoprosessiin. Kysely sisältää 31 kysymystä. Kiitos! J

Arja Pitkänen

Leeni Mönkkönen

1. Metsänhoitoyhdistyksen nimi?
2. Millä alueella metsänhoitoyhdistys sijaitsee?
3. Kuinka monta metsuria työskentelee metsänhoitoyhdistyksessänne?
4. Kuinka monta alle 29-vuotiasta metsuria yhdistyksessänne on?
5. Kuinka monta 30 - 39-vuotiasta metsuria yhdistyksessänne on?
6. Kuinka monta yli 40 - 49-vuotiasta metsuria yhdistyksessänne on?
7. Kuinka monta yli 50-vuotiasta tai iäkkäämpää metsuria yhdistyksessänne on?
8. Onko yhdistyksenne metsureita tarpeeksi?

9. Kuinka monta metsuria yhdistyksenne tarvitsee lisää?
10. Kuinka metsurien määrää voisi lisätä?
11. Mikä on metsurien keskimääräinen minimipalkka kuukaudessa?
12. Mikä on metsurien keskimääräinen maksimipalkka kuukaudessa?
13. Mikä on metsurien keskimääräinen urakkapalkka kuukaudessa?
14. Metsurien työsuhde-edut?
15. Kuinka monta naista työskentelee yhdistyksessänne metsurina?
16. Käyttääkö yhdistyksenne ulkomaalaista työvoimaa tällä hetkellä?
17. Onko ulkomaalaisen työvoiman palkkaaminen mahdollista tulevaisuudessa?
18. Muuttuuko metsurien palkkaus rahallisesti tulevaisuudessa?
19. Miten palkkaus muuttuu?
20. Onko yhdistyksessänne metsureita oppisopimuksen kautta töissä tällä hetkellä?
21. Voiko yrityksenne työllistää nuoria oppisopimuksen kautta tulevaisuudessa?
22. Onko yhdistyksessänne ympärivuotisia metsureita?
23. Voiko metsurin työstä tehdä ympärivuotisen?
24. Miten metsurin työstä voi tehdä ympärivuotisen?
25. Onko yhdistyksenne yhteistyössä koulujen kanssa?
26. Minkälaista yhteistyötä yhdistyksenne tekee koulujen kanssa?
27. Onko nuorilla mahdollisuutta tutustua yhdistyksen kautta metsurin ammattiin?

28. Käyttääkö yhdistyksenne harjoittelijoita metsurin töissä?
29. Panostaako yhdistys metsäalan ammattien mainostamiseen?
30. Miten yhdistyksenne mainostaa metsäalan ammattia?
31. Kerro kolme tärkeintä asiaa metsurien työllistämisestä, jotka houkuttelisivat nuoria metsurin työhön?
32. Vapaa kommentti.

Teemahaastattelun lupalappu

Hei!

Olemme agrologiopiskelijoita Savonia-ammattikorkeakoulusta, Iisalmesta. Keräämme tietoa nuorten mielikuvista metsurin ammatista opinnäytetyötä varten. Järjestämme viidessä eri koulussa ympäri Järvi-Suomea haastattelun, johon osallistuu yhteensä 25 koululaista. Haastattelut nauhoitetaan. Haastattelemme koululaisia henkilökohtaisesti, emmekä tuo koululaisten nimiä julkisuuteen. Pyydämme teiltä lupaa haastatella **poikaanne/tytärtänne nimi**. Palauttakaa lupalappu koululle **Pvm** mennessä.

Annan luvan haastella ___

En anna lupaa haastatella ___

Allekirjoitus

Nimen selvennys

Kiitos!

Leeni Mönkkönen

Arja Pitkänen

Teemahaastattelun runko 9-luokan oppilaille

Persoona

1. Luonteenpiirteet

Pidätkö fyysisestä työstä?

2. Asenteet

Millainen ihminen sopii metsurin ammattiin?

Sopiiko ammatti mielestäsi naisille?

Miksi ammatti ei sovi naisille?

Miksi ammatti sopii naisille?

Motivaatio

3. Mielenkiinnon kohteet

Haluatko metsuriksi?

Miksi et halua metsuriksi?

Piditkö metsässä työskentelystä?

4. Ura-aiheet

Mitä aiot tehdä ylä-asteen jälkeen?

Mitä haluat tehdä työkseksi?

Tieto

5. Taidot, tiedot ja kokemukset

Millainen on metsuri?

Mitä metsurin työhön kuuluu?

Tarvitaanko metsureita?

Mistä olet saanut tietoa metsurin ammatista?

Onko koulussa ollut metsätalouteen/metsätöihin/metsään liittyviä tunteja?
Oliko opetus kiinnostavaa?
Oletko ollut mukana valmiiksi järjestetyillä retkillä, jotka ovat vieneet sinut metsään?
Onko koulullasi käynyt vieraita puhumassa metsurin työstä?
Vierailijoiden esitystapa?
Paras tapa jakaa tietoa?

Mitä huonoja ja hyviä puolia metsurin työssä on?

6. Taustamuuttajat

Mistä olet kotoisin?
Oletko maatilalta vai kaupungista?
Oletko käynyt metsässä?
Mitä olet tehnyt metsässä?
Vaikuttaako koulun sijainti?

Onko sinulla suvussa metsureita?
Vaikuttavatko vanhempien/kavereiden mielipiteet ammatinvalintaasi/jatkokoulutukseen?
Vaikuttaako kaverien alojen valinta omaan valintaasi koulusta?
Ohjaako opinto-ohjaaja/opettajat/rehtori hakeutumaan tietylle alalle?
Millä tavalla sinuun voi vaikuttaa parhaiten, että sinusta tulisi metsuri?
Millaisia elämyksiä sinulla on metsässä olosta?

Millainen on oltava hyvän artikkelin?
Tiedotusvälineet?

KUTSU

Tervetuloa Nuorten kiinnostus metsuriksi -opinnäytetyön istuntoon. Istunnossa pohdimme miksi nuoret eivät ole kiinnostuneita metsurin ammatista ja miten heidän kiinnostustaan voisi lisätä.

Aika: Keskiviikko 30.1.2008 klo 9.00 – 14.00

Paikka: Savonia-ammattikorkeakoulu, Haukisaarentie 2, 74101 IISALMI
Kokoonnutaan pääaulassa

Ohjelma: Klo 9.00 Aloituskahvi
Klo 9.15 Aloituspuhe
Klo 9.30 Osallistujat
Klo 9.40 Aiheen käsittelyä

- Miksi nuoria ei kiinnosta metsurin ammatti?

Klo 11.00–12.00 Ruokailu (oma kustanteinen)
Klo 12.00–13.30 Aiheen käsittelyä

- Miten nuorien kiinnostusta voisi lisätä ammattia kohtaan?

Klo 13.30–14.00 Istunnon yhteenveto ja päätöskahvit

Istunnossa käytettävä materiaali on liitetiedostona.

TERVETULOA! J

Agrologiopiskelijat

Arja Pitkänen
p. 044 3056429

Leeni Mönkkönen
p. 040 5559823

Nuorten kiinnostus metsuriksi
Väliseminaari 2

Istunto

30.1.2008 Savonia-ammattikorkeakoululla

Osallistujat

- Ari Ruotsalainen, Kiuruvesi mhy
- Niina Mäntyniemi, Nuori ja lupaava – hanke
- Antti Tikkanen, Tikiforest Oy
- Tero Kähkönen, Upm-Kymmene
- Karl-Erik Hasa, Savon ammatti- ja aikuisopisto, Toivala
- Marko Huuskonen, metsuriopiskelija, Toivala
- Risto Mykkänen, työnohjaaja, Toivala
- Rauni Hurskainen, ammatinvalintapsykologi, Iisalmi
- Jaana Piippo, työvoimaneuvoja, Iisalmi
- Riitta Winberg, opinto-ohjaaja, Lapinlahti
- Juha Aaltoila, Maaseudun tulevaisuus -lehden toimittaja
- Veikko Heide, Silvestan metsuri, Sonkajärvi

Tärkeimmät asiat

- Palkkaus
- Työn ympärivuotisuus
- Imagon luominen
- Markkinointi
- Koulutus

Palkkaus

- Paremmaksi
- Hyvästä palveluista hyvä hinta
- Kysyntää paljon → metsureita → vähänpalveluista maksetaan
- Palkkausta voi nostaa ilman yksikkökustannusten nousua

Työn ympärivuotisuus

- Kesälomien vietto kesällä mahdollisuus
- Talvilomautukset poistettava
- Talvisin suunnittelutehtäviä, koska toimihenkilöillä kiireistä
- Työn monipuolistaminen konetoilla

Imagon luominen

- Ammatin arvostettavuus nousussa
- Urheilullinen imago
- Oppilaitokset, metsäteollisuus ja järjestöt
- Valtakunnallisella ja alueellisella tasolla
- Oppilaitosvetoista
- Tulosarviot
- Toimenpiteet
- Oikea kohderyhmä
- Metsätyöntekijät, metsäpalvelutuottajat ja metsäkoneenkuljettajat rakentamaan imagoa yhdessä
- Partiolaisiin vaikuttaminen

Markkinointi

- Markkinointi ei maksa paljoa
- Teemapäivät, oppilaat, vanhemmat, opettajat metsään
- Farmari – näyttely
- Toimittajat metsään → omat kokemukset
- Työn mainostaminen vaativana → oikeat ihmiset alalle
- Mainonta suunnattava kaupunkilaisiin
- Työn oikea myyminen
- Monenlaiset toimijat toimimaan yhdessä → vaikutus olemassa olevien organisaatioiden ja kummiyritysten kautta
- Myynti, organisointi ja verkostointi kuntoon
- Yrittäjyys ei ole nuorille ajankohtaista
- Idea menestykseen tarvitsee linkin historiaan

Koulutus

- Koulutusta ollaan muuttamassa
- Ü Metsuri- ja metsäpalvelujen tuottaja
- Ü Koulutus monipuolisempi ja yrityskeskeisempi
- Ü Kieli- ja kädentaitoisia metsureita
- Ü Peruskoulutus pakolliseksi
- Tulevaisuudessa pula metsäalan opettajista
- Opetusohjelmiin metsäpuoli vahvemmin esille
- Täsmäkoulutus → työpaikka valmiina
- Naisten metsäkurssit

METSÄTALOUS

Metalliala on satsannut rautaisesti opiskelijoihin ja alan imagoon.
TYÖVOIMANLUVUJA JAANA PIIPPO, ISALMIEN SEUDUN TYÖVOIMATOIMISTO

Säännöllinen työ ja kunnan palkka ehkäisisivät metsuripulaa

JUHA AALTOILA

Säännöllinen ympärivuotinen työ ja kunnollinen palkka ovat välttämättömiä, jos metsätalouttamme uhkaava metsuripula halutaan torjua. Alan imagoon ei parane nuorisos keskuudessa irrallisilla markkinointitempeilla, elleivät perusasiat ole kunnossa, todettiin Isalmissa keskiviikkona pidetyssä metsuristunnossa.

Leeni Mönkkönen (vas.) ja Arja Pitkänen tallensivat keskiviikon metsuri-istunnossa paljon tietoa paperille ja nauhalle alan koulutuksen ja työn kehittämisestä.

ISALMI (MT)

Savonia ammattikorkeakoulun agroteknologiapäivät. Leeni Mönkkönen ja Arja Pitkänen järjestivät onnistuneen istunnon opinnäytetyönsä "Nuorten kiinnostus metsäuriksi" tiimoilta.

Koulu maailman, työntekijöiden, yrittäjien ja työvoimahallinnon edustajat katsoivat, ettei metsiä saada metsureita riittävästi, ellei talven pitkästä

työkatkoista päästä eroon. Silvestä Oyn metsuri Veikko Heiden kertoi metsurin työn keventyksen, kun hakkuulta on siirrytty metsänhoitoon. Heiden on opetellut hakkuukoneen käytön ja ahertaa koneyrityksen leivissä paksun lumen ajat.

Metsätalousesimies Tero Kätkönen vastaa UPM:n met-

sien hoidosta 31 000 hehtaarella Yli-Savossa. Hänen mukaansa kaiken olisi tärkeintä miettiä, kuinka metsurin työ saadaan ympärivuotiseksi.

Työn tekeminen pankkiin pitkänä päivänä ja kesän kuispäiväisinä viikkoina ei ole kestävä ratkaisu. Metsurinkin on voitava pitää kesälomansa

kesällä perheensä kanssa, isät haluavat olla lasten kanssa, kun lapset ovat pieniä", Kätkönen sanoo. Istunnossa listattiin talvi- ja kesäaikaan metsätyön ajoon, erämatkailun avustamista, rehevien järvien hoitotuotusta ja hirsirakentamista.

Alan imago huonoin alan kesäaikaan

Hollolalainen yrittäjä Antti Tikkanen oli hetken työtön metsätalousinsinööri ja ryhtyi metsuriksi. Hän ei kadu valintaansa. Tiki Forest -yritys kaataa hankalia puita taajamista. "Toiminta alue on pienentynyt, kun työ on tullut tunnetuksi."

"Tikkanen on tehnyt ikävän havainnon: "Metsurin ammattia ja työtä arvostetaan enemmän muualla kuin metsäalalla".

Alan alimpina hetkinä opetusohjelmaa lopetti koko metsäurikoulutuksen vuosiksi 1995-2000. "Se oli tulos järkytystä", sanoo koulutuspaikallikko Kerkko Erik Hissa. Hänen mukaansa nykyinen metsuri-metsäpalvelu-ohjelmasta koulutus valmistaa osajat myös erilaisten luonto-yritysten töihin.

Metsureiden arvostus metsätoimintajain keskuudessa on kaksitaistoista. "Työn jäljestä rytkähtää, mutta hinnasta ei; metsurin mielestä ei nosta työn kalliiksi mottiminen", sanoo Kieruveden metsänhoito-yhdistyksen toiminnanjohtaja Ari Ruotsalainen.

Kemaran ohjeet ovat hänen mukaansa ohjanneet metsänhoitoa pahasti harhaan. Riukuuntuneet pusot ovat pahimmillaan kalliita hoitaa niin koneella kuin raivausahallakin. Ruotsalaisen mukaan metsuri-yrityä pitää nähdä investoinniksi tulevana. Nyt isännät vertaavat lehdestä nuoreen metsän kunnostuksesta jäävää kulttuurin

kantohintaa tukkileimikoiden hintoihin, hän toteaa.

Metsä tutuksi jo alakoulussa

Metsuriansiat eivät ole tulleet esiin Isalmen työvoimatoimiston neuvojalle Jaana Piipolle. "Metalliala on satsannut rautaisesti opiskelijoihin ja alan imagoon", hän kertoo.

Ammattivalinnan ohjauksen työskentelee pääosin aikuistuneen työvoiman parissa, "metsureita meillä ei muistakaan ole käynyt".

Opinto-ohjaaja Riitta Lindberg Lapinlahdelta sanoo, että yhdeksäsluokkalaisten koululaisten vieminen metsään on myöhäistä, nuorilla ei ole kuin temareita jaloissaan. Koodetus metsään tulisi saada mukaan opetuksen jo alkaessa.

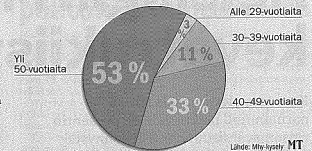
Hän piti työelämää tutustuttamasta ettei harjoitella hyvänä keinona saada nuoria metsään. Iso asia olisi sekin, että työnantajat tarjoaisivat nuorille kesätyötä metsissä.

Työn raskaus tulisi kääntää voitoksi. Tikkanen mukaan esimerkiksi nuoret kilpahiljät voisivat luoda peruskunnan talveksi jäsini 2-3 kuukauden raivausahattajiksi.

Toisaalta naisten raivausahattajiksi tulee usein miesten pelottelemia naisia, jota tervot kurssin jälkeen, että hyvinhän tätä jaksaa tehdä.

JUHA AALTOILA

Metsureiden ikäkauma Järvi-Suomen metsänhoitoyhdistyksissä

Lähde: Mety työt MT

Kilpailu metsureista alkoi

Siilinjärven Toivalasta valmistui viime keväänä neljä kymmentä metsuria. Työnvälitys Risto Mykkänen kertoo kysynnän olleen moninkertaisen, "useita kymmeniä metsureita olisi työllistynyt heti".

Metsuria etsivät metsäyhtiöt, yhteismetsä, iso tilayhtiö ja palveluyritykset, joista eräs olisi halunnut palkata kaikki valmistuneet.

Mykkänen sanokin, että kilpailu osaavista metsureista on alkanut. Markkinavoimat saattavat hoitaa alalta epäkohtia kuten pitkät talviset työkätköt.

Leeni Mönkkönen ja Arja Pitkänen opinnäytetyö kertoi, että Järvi-Suomen metsänhoitoyhdistyksistä jää paljon metsureita eläkkeelle lähimmän kymmenen vuoden aikana.

Työt vain lisääntyvät, jos Kansallisen metsäohjelman 2015 hakkuuta ja metsähoitotyöt myös tehdään.

Monipuolisuus kieltoa nuoria

Mykkänen on videoinut yli

1000 metsurin työteknikkaa. Hän muistelee vanhojen miesten aikanaan ihmetelleen, että "mitä sinä ylipöppäpoika täällä teet", kun Mykkänen aloitti metsurina.

Markku Huuskonen opiskelee Toivalassa toista vuotta metsuriksi. Työ on tuttua kotona Vesannolla. "Monipuolisuus on parasta, on metsänhoitoa, hakkuuta, istutusta ja hirsistöitä", Huuskonen listaa.

Opinnäytetyössä haastatelluista nuorista ei metsurin ammatti kiinnostanut ketään. Työ kartotti nuorisoinnietteen ammatin huonoista ja hyvistä puolia.

Valtakunnassa on alkanut iso ohjelma metsurin ammatin markkinoinniksi. Mukana on opetus-, työnantaja- ja etujärjestöalan edustajia. Ohjelmaan on budjetoitu rahotus.

Pohjois-Savon nuori löytää metsuri-metsäpalvelu-tuottajan koulutuksesta tietoa osoitteesta: www.maasuru-ommuuttii.fi

JUHA AALTOILA